

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XII ◊ БРОЈ 256. ◊ 10. ЈУЛ 1984

ЦИЈЕНА 10 ДИНАРА

ЈУЛСКЕ ПОРУКЕ

СУДБОНОСНИ ДОГАЂАЈИ И ДАТУМИ У животу и историји наших народа, са годинама и деценијама које пролазе, не губе на значају. Они настављају несмањено да сијају и зраче из временских даљина — да подсећају, дјелују и обавезују. Што је ситуација сложнија и тежка, њихове по руке су гласније и више обавезујуће. Утолико више што су њихови садржаји и стремљења постали неотуђиви дио постојања и оријентир напетка.

Велика и историјска ју лска смотра, почетак оружане револуционарне и ослободилачке борбе наших народа и народности, јул 1941. свакако спада у највеће датуме наше историје. Он живи и живије као неупоредиви симбол патњи и пркоса, ропства и слободе, умирања и рађања. Тога јула 1941. заискираја је нада и увјереност у побјedu — под војством Партије и Тита прешло се на широко организовану и смјело вођену општеноардуну борбену акцију; покличе и побједничке јурије. Мали број чланова КПЈ, њих свега дванаест хиљада, личним примјером високом свијешћу, борбеним моралом и храброшћу повели су и предводили десетине и десетине хиљада људи у беспоштедне битке на живот и смрт, за слободу и бољи живот. У јулом започетој четврогодишњој неравној борби, по цијену огромних људских и материјалних жртava, рођена је нова, Социјалистичка Федерativна Југославија.

Четврти, седми, тринаести, двадесет други, двадесет седми јул и једанаести октобар 1941. — велики су и херојски дани. Они су били и остали темељ нашег савременог живљења. Вакље упаљење широм Југославије отвориле су пут револуционарном преобрађају нашег друштва на основама самоуправног социјализма, хуманизма, мира и равноправности међу народима, државама и покретима.

У јулу 1941. и година које су му сlijedile рођена је и искована исти на о несаломљиво вољи једног малог народа и снази малобројне, али храбре и одлучне, надасве јединствене Партије, која је знала и могла да поведе

и до циља доведе народ у најсудбоносним данима ње гове историје. Потврђена је истина да је народ који хоће да се бори, и који зна за шта се бори, непобедив на родној груди, без обзира на снагу непријатеља и тешкоће борбе.

Тринаestouлски устанак црногорског народа заузима истакнуто место. У општенародном устанку, првом и једином у поробљеној Европи, вођено су значајне битке и задобијене дивне устанничке побједе на Кошћелама, Брајићима, Созини, Даниловграду, Андријевици, Колашину, Беранама. Оне су свијетао примјер пожртвовања, јунаштва и борбене вјештине црногорских устника.

У борби започетој јула 1941. извођене су историјске тековине, ударени темељи нове државе, створена Република, постигнути огромни резултати у послеријатној социјалистичкој изградњи. Са ослоњем на тај јул и досљедни њему, успјешно смо се борили, и данас морамо да се боримо, против субјективних слабости и објективних тешкоћа у нашем развоју, против свих Сцила и Харибда на које наш социјалистичко - самоуправни брод наилази на спољном и унутрашњем плану, крећући се ка јасно одређеним циљевима.

У данашњем бурном, те шком и опасностима бременитом времену с многим и великим објективним тешкоћама, бројним и озбиљним субјективним слабостима, јул и сјећање на њега најмање траже и по дразумијевају прослављање. Данас, као икад, потребна су понашања, акције, и дјела достојна Јула и Револуције. Вrijeme тражи нове одлучујуће битке: да се ради више и боље, да се бори одлучно, храбро, бескомпромисно, да комунисти буду јединствени и сложни као јула 1941. Да радни људи, комунисти прије свега, одговоре изазову времена, да стално и неодступно афирмишу револуционарне тековине, наша укупна стремљења. Да, инспирисани Јулом 1941. остваримо резултате, који не, на смотри идућег јула, наш извјештај чинити садржајним и љепшим.

Пеко ЛИЈЕШЕВИЋ

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ — ДАН УСТАНКА

ЧЕСТИТАМО НАШИМ РАДНИМ ЉУДИМА И ТРАЂАНИМА

РЕДАКЦИЈА „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

ПРОГРАМ АКТИВНОСТИ САВЕЗА КОМУНИСТА

НЕПОСРЕДНИ ЗАДАЦИ У ОБЛАСТИ ЗАПОШЉАВАЊА

У складу са закључцима ЦК СК Црне Горе о задацима Савеза комуниста у остваривању политike запошљавања, Општински комитет СК Будва, на сједници од 20. јуна, донио је програм активности општинске организације Савеза комуниста у остваривању политike запошљавања, који објављујемо.

1. Основни носиоци политike запошљавања и рјешавања проблема незапослености су радници у основним организацијама удруженог рада и другим облицима њиховог самоуправног организовања. Активности за интензивирање запошљавања морају да буду интегрални, саставни дио програма дугорочне економске стабилизације у свим областима и на свим нивоима. Јер, проблеми запошљавања представљају полазну основу сваког програма стабилизација ООУР-а, као и друштвено-политичких заједница, што значи да највећи дио тетра економске стабилизације не смије да падне на незапослене, односно на младу генерацију која ступа на друштвену позорницу.

2. Остваривање пуне производиве запослености свих лица способних за рад, као једног од најважнијих дугорочних циљева нашег друштва, зависи од динамичности и успјешности развоја привреде и благовремене промјене њене структуре. Из тих разлога се комунисти, основне организације и органи СК морају изборити да се стратегија развоја сваке организације удруженог рада и друге самоуправне организације и заједнице, као и читаве Општине, стално провјерава са овог становишта и прилагођава реализацију тога циља. Другим ријечима, концепција развоја на свим нивоима друштвеног и привредног организовања треба да, у што већој мјери, уважава садашњу ситуацију у области запошљавања, ради стварања услова за брже и пунije ангажовање

ње за рад способног становништва.

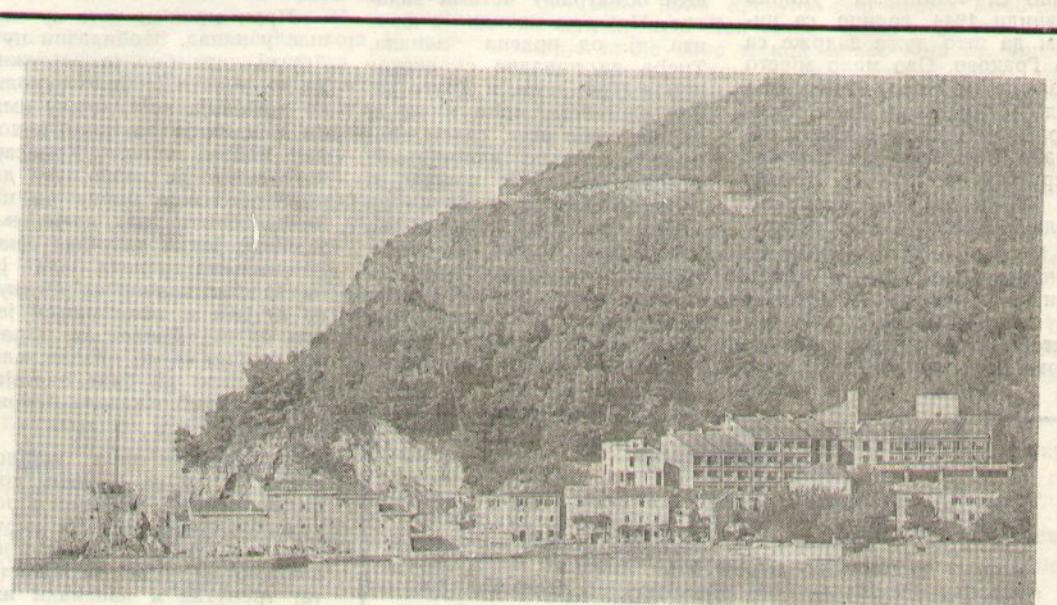
Поред боље искоришћено сти капацитета и других производних ресурса, Општински комитет СК истиче да је неопходно у развојној политици Општине и њеног удруженог рада посебно прорицавати привређивању активности оних грана и дјелатности (услужне, терцијерне и радио-интензивне), које — приједнаким материјалним улагајима и другим економским ефектима објективно пружају шансу за веће запошљавање. Исто тако, у политици расподјеле дохотка и чистог дохотка ООУР-а предност треба дати обезбеђењу потребне акумулације чије би економски рационално улагање омогућило отварање нових радних мјеста.

3. Велике обавезе и одговорности стоје пред комунисте и све запослене у угоштитељско-туристичким ООУР-има из састава ХТО „Монтенегротуриста“, као главног носиоца друштвено-економског развоја у Општини, да у условима оскудице иначе акумулације изналазе такве додатне пројекте и програме развоја који не захтијевају значајне инвестиције, а омогућију обогаћивање туристичке понуде и повећање продуктивног запошљавања. Изградњом објеката за ванпансионску потрошњу, спорт и рекреацију, културну анимацију, излетнички туризам и друге најмјене доприноси се не само укљањују изражених диспропорција у нашем досадашњем туристичком развоју, него и већој запослености, дјевизном приливу и дохотку од туризма. Стога Општински

комитет обавезује све комунисте и основе организације СК у ООУР-има „Монтенегротуриста“ да се интензивијим дјеловањем кроз само управне органе, приликом утврђивања плана развоја за 1985. годину и креирања основа наредног средњорочног плана развоја, изборе за доношење развојних програма којима се обезбеђује даља диверзификација привредне структуре Општине и отварање нових радних мјеста.

Исто тако, чланови и организације СК, које дјелују у мјесним заједницама, дужне су да кроз појачану активност у Социјалистичком савезу и туристичким друштвима стављају афирмишу развојну оријентацију на што потпунију економску валоризацију изграђених туристичких капацитета у домаћој радиности путем организовања комплетних пансиона и мини „хотела“ (сјећај и исхрана за своје госте). Тиме се, по оцјени Општинског комитета са малим додатним улагајима стварају услови за подизање квалитета туристичке услуге и отварање нових радних мјеста у том виду понуде.

4. Општински комитет истиче да интензивни развој пољопривреде, која је у нашој Општини потпуно запостављена, пружа одређене могућности за брже запошљавање и радио ангажовање не запослених лица. С обзиром на компаративне предности, овдје постоје значајне резерве за пораст производње, нарочито у сточарству (мини фарме) и неким другим пољопривредним гранама и културама (јужно воће, маслинарство, повртарство итд.). Из тих разлога је неопходно да Скупштина општине донесе конкретне једногодишње и вишегодишње програме развоја пољопривреде за поје-

У природном љечилишту „4. јул“ у Петровцу најчешће се одмарaju и опорављају ратни војни инвалиди и борци Народноослободилачког рата

Златне странице Народно-ослободилачког рата

У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА РАТА у економском погледу, такође, нема диференцијације међу становништвом села Брајића. Одржавајући се на граници између живота и смрти, и мала површина земље била је нада за живот. Због своје непопуларности ни један од буржоаских странака није могла створити јачи ослонац или базу у Брајићима. По својим политичким опредељењима Брајићи су били најближи Удружену опозицији, за коју је на изборима 1938. године гласало 90% укупног броја бирача. Брајићи су тада имали око 140 породица.

Налазећи се тромеђи барског, цетињског и которског среза, Брајићи су административно припадали општини Будва. У периоду пред сам други светски рат постали су на неки начин транзит илегалног комунистичког материјала између Паштровића и суседних крајева Црне Горе и обратно. Међутим, партијска ћелија у Будви није показивала довољно интересовања за политички „продор“ међу становнике села Брајића. То је показано и у једној оцјени о овој ћелији, у којој се каже: „Велики недостатак у раду ове партијске организације била је слаба веза са сеоским становништвом у Маинама, Поборима и Брајићима“.

Пријатељске везе Брајићи су одржавали с Паштровићима, а нарочито с најближим засеоцима Куљачама и Кажанегрима. С њима су често били у вези или ради посла или ради трампе животних намирница. И кад је Партија почела да дјелује на Брајиће преко Паштровића, онда је успјех био далеко већи. Ови контакти су се одржавали и с Љуботињом и Црмницом.

Априлски рат затекао је изјестан број Брајића у саставу Југословенске војске или мобилисани на самом почетку рата, и то у неколико пукова у Боки Которској. У току априлског рата истакли су се Брајићи који су били у саставу 38. и 51. пукове, који су нападали на албанском фронту, и то: Иво Јовичић, Саво Ђ. Мартиновић, Ваис М. Мартиновић, Мило И. Стојановић, Томо Клаћ, Ристо Н. Дапчевић, и Ристо Ф. Дапчевић. Након капитулације Југословенске војске у припремама за устанак нарочито су се ангажовали кандидати за КПЈ Ђуро С. Иванчевић, Илија Стојановић и Андрија Клаћ, и члан КПЈ Владо Лучић (који је примљен у КПЈ 1940. године у Бачком Петровом Селу, те га је капитулација стајајућа југословенске војске затекла у Црној Гори, па се са осталим Брајићима вратио у родни крај). Одмах су приступили припремању омладине за устанак, односно за борбу против окупатора. За омладину засека Угљешићи задужен је Ђуро С. Иванчевић, за омладину засека Стојановићи Илија Стојановић, и за омладину засека Мартиновићи и Прентовићи Владо Лучић и Андрија Клаћ.

Припреме за борбу против окупатора огледале су се прије свега у пропагандној активности и у прикупљању оружја и муниције. Још прије формалне капитулације Југословенске војске група омладинаца из Угљешића — Душан Иванчевић, Алекса Иванчевић, Јован Иванчевић, Ристо Иванчевић, Нико, Р. Дапчевић, и Јоко Н. Дапчевић — пренијела је једне ноћи из магазина с тврђаве Космач осам сандука муниције и шест пушака, а Јоко Н. Дапчевић узео је пушкомитраљез „брно“. Омладина из заселака Стојановићи, Мартиновићи и Прентовићи пренијела је око 20 пушака и нешто муниције. Све ово оружје остало је од једне јединице Југословенске војске која је стационирала у тврђави Космач. Омладинци су оружје сакрили у неприступачни дио Губавце и употребљено је за обуку омладине у руковању и гађању. На једном гађању сломио се затварач пушкомитраљеза „брно“, тако да он, послије тога, није више био у употреби. Припреме су извођене у Репишту и Мрвићи, подаље од комуникације Будва — Цетиње, која је била на удару и под контролом италијанске војске.

Маја 1941. године Вељко Мићуновић је у Куљачама одржао састанак Репонског партијског повјереништва за светостефанску и будванску општину. На том састанку донесена је одлука да се партијска ћелија Будве расформира због тога што није успјела да изврши политички прород у селима Маине, Побора и Брајића, те да се одмах поради формирању партијске организације и на том простору. Одлука о расформирању партијске организације у Будви није спроведена у живот, а задужење да формира партијску организацију у Брајићима добио је Ђуро Т. Куљача, делегат Репонског партијског повјереништва. Он је одмах ступио у контакт с Владом Лучићем и кандидатима за чланове КПЈ, и на првом заједничком састанку формирао је партијска ћелија у Брајићима. За секретара је изабран Ђуро С. Иванчевић, који је боље познавао прилике у Брајићима него Владо Лучић, одравије члан Партије, или који је тек био стигао на овај терен.

Новоформирана партијска ћелија ослањала се прије свега на омладину, и одмах су формирани омладински активи у свим засеоцима. Да се не би изоловала ни од старијег дјела становништва, чврсто се повезала с Митром В. Иванчевићем, преко кога је жељела да дјелује и на остале. Иванчевић је уживао посебан авторитет — од њега чланови КПЈ нису ништа скривали, јер су у њега имали пуно повјерјење. Партијска ће-

лија је, иначе, одржала неколико зборова, којима су присуствовали мање-више сви Брајићи који су могли да носе оружје, а на којима се углавном отворено говорило о припремама за оружану борбу.

ЖАНДАРМИ СУ СЕ ПРЕДАЛИ

ТРИНАЕСТОГ јула у СВИГАЊЕ, негде око четири часа, дошли су у Вирове, испод саме комуникације Будва — Цетиње, код секретара партијске ћелије Ђуре С. Иванчевића прекорнички устаници Љубо Лаличић, члан Партије, и Владо Бановић, скојевац, и пренијели директиву о устанику. Затим су се сви скупа, заједно с узнемиреним становницима Угљешића, нашли испред куће Митре Иванчевића и сви кренули према жандармеријској станици у засеку Мартиновићи. Како се група кретала кроз Мартиновиће тако су јој се придруживали и мјештани овог засека, па је настало на 27 устаника. Убрзо су устаници опколили жандармеријску станицу и истирили испред себе Митре В. Иванчевића да проговара са жандармима. Иванчевић је жандармима рекао да је дигнут уstanak и да се предају, а који може да иде с устаницима. Жандарми су пристали да положе оружје, под условом да им се живот сачува. Тако су њих седам, један по један, буновни, у кошуљама и панталонама, изашли из станице у обор. Неко од устаника их је постројио. На питање да ли желе да се боре против Италијана, само је командир станице Јаков Домазетовић потврдно одговорио. Остали су пјешице пошли према Будви. Устаници су из станице узели девет пушака и десет бомби. Владо Лучић и један италијански војник, који је малоприје био заробљен (бежао је са Обзовице), уз помоћ устаника покидали су телефонску везу Будва — Цетиње.

Већ се било раздарило, а око жандармеријске станице се окупило близу 70 устаника, који су сишли на комуникацију Цетиње — Будва,

нића, јер је тамо познавао неке пријатеље Мариновиће, те да преко њих покуша ухватити везу с осталим устаницима. То је прихваћено. Кренули су негде послије пола ноћи, али су се враћали без успјеха.

Око три сата послије пола ноћи дошло се на идеју да се одржи збор устаника на коме би се донијела одлука о формирању Брајићке устаничке чете и њеној подјели на водове, која би ишла по засеоцима. На предлог Андрије Клаћа, на збору је за командира чете, уз оште одобравање устаника, изабран Ристо Ф. Дапчевић, наредник краљевске војске бивше Југославије. За политички одговорно лице изабран је Ђуро С. Иванчевић. За командира водова изабрани су: Илија А. Стојановић, Марко К. Прентовић и Ђуро С. Иванчевић.

Брајићка устаничка чета запосјела је коте Мала и Велика Јева. Са ових положаја устаници су контролисали комуникацију Будва — Цетиње у дужини од двије хиљаде петсто до три хиљаде метара, наслађајући се на бок Подгорско-Томићког одреда, јачине 45—50 бораца, који је већ 14. јула запосио положај на Малој Змијиној Глави, Трљанци и Великој Змијиној Глави. Одред је имао два пушкомитраљеза „брода“ и три пушкомитраљеза „брно“. Његов командир био је Лука Јањевић, а политички руководилац Јован — Јово Томовић.

Устаници Подгорско-Томићког одреда расподијелили су аутоматско оружје по групама. Једном „брдом“ руковали су Михаило Стијепчевић, Васо Петановић и К. Стијепчевић, а другом Душан Вукмановић, Марко Страхић и Томо Стијепчевић. Пушкомитраљезима су руковали Петар Вукмановић, Војо Н. Вукмановић и Велимир Љубић.

ОРУЖЈЕ СА КОШЋЕЛА

РАДОМИРСКО-ГРАЂАНСКИ ОДРЕД запосио је положај на спојници Ромо ждијело — Татић, са циљем да обезбиђи комуникацију односно онемогући пролаз непријатељу од правца Цетиња. „Пошто смо констатовали“ — пише Гајо Војводић у једном свом раду — „да су групе пре тходног дана одвојено дјеловale и безовољно контакта и сарадње, одлучили смо да успоставимо чврсто везу с прекорничким устаницима и преко њих с осталим устаничким групама на комуникацији ка Цетињу, а да са Подгорско-Томићким групом обновимо ту сарадњу која се комплетно налазила на Грабу Брајићком, о даљем заједничком дејству и чврстој вези, јер су то наши положаји захтијевали“. А Блажко Љубића у истој публикацији каже: „Изгледало нам је вјероватно да ће Италијани прије најти од Цетиња, па је Подгорско-Томићка група посјела положај сходно таквој претпоставци.

ВОДОВИ БРАЈИЋКЕ УСТАНИЧКЕ ЧЕТЕ из Стојановића и Прентовића заузели су положај изнад села Стојановићи (због благе падине која се спушта према комуникацији Будва — Цетиње, положај је био доста неповољан), док је вод из Мартиновића заузео положај на линији Лецки бrijeg — Бистријера. На овим положајима устаници су остали све до 17. јула. У току 15. јула стигло је обавјештење Брајићкој чети да послије битке на Кошћелама, која се завршила средином тога дана, остало доста оружја и да се нешто тога оружја може добити. Одређени су Блажко С. Мартиновић, Анто Дапчевић и Блажко Шћепановић да крену према Кошћелама по оружју.

Исте ноћи кренули смо према Кошћелама — прича Анто Дапчевић, — тако да смо стигли негде прије зоре и код цркве која се, мислим, зове Оневићи, више Ријеке, између два мртва италијанских војника примјетио сам митраљез „брду“, мада тада нисам знао како се ово оружје зове. Узео сам је с неколико оквира, док су двојица другова узели три пушке и неколико сандука муниције. Пошто је „брда“ била нова, на Убле Љуботињске је испробана од стране једног италијанског официра заробљеног на Кошћелама. Ова „брда“ је стигла на зборно место Брајиће устаничке чете изнад села Угљешића и предата на руковање Ђуро С. Иванчевићу и Марку Т. Прентовићу као његовом помоћнику. Бреду су поставили одмах на једном платоу између Мале и Велике Јеве, на удаљености од комуникације Будва — Цетиње од око 400 метара под повољним углом дејства од 120°.

Друга група устаника одређена да прикупи оружје са Кошћела кренула је 17. јула. У тој групи били су Ристо Иванчевић, Јоко Дапчевић, Лука Стојановић, Нико Дапчевић, Митар Иванчевић, и Душан Иванчевић. Ради лакшег преношења оружја и муниције група је потјерала собом нешто товарне стоке. На Кошћелама је натоварила шест сандука муниције и пет пушака. Осамнаестој јула рано ујутро група је стигла на положај.

(Крај у слједећем броју)

БОРБА НА БРАЈИЋИМА

Писа: НЕДЕЉКО ДАПЧЕВИЋ

и код Пирамиде се распоредили лијево и десно од комуникације, чекајући евентуалног непријатеља. Одатле су упућене двије патроле: једна према Цетињу, а друга према Будви — да, евентуално, јаве о наиласку непријатеља. Устаници су код Пирамиде поставили препреку на путу. Међутим, када је негде око девет часова у Брајиће стигао Ђуро Т. Куљача, упућен од стране Репонског партијског повјереништва Свети Стефан — Будва, положаји су се изменили. Прије свега, уклоњена је запрека, јер је оцијењено да није постављена на правом мјесту, а устаници су кренули пре ма извору Граб и Трљанка.

ФОРМИРАЊЕ УСТАНИЧКЕ ЧЕТЕ

ОДАСА 14 ЧАСОВА СА ОБЗОВИЦЕ су стигла два устаника и јавила да се на Обзовици зови жестока борба с Италијанима, те да су послани да траже помоћ од брајићких устаника. Одмах је издвојена група од 25 устаника под командом Ристе Т. Дапчевића, која је кренула према Козјаревом врху и с њега отворила ватру према Италијанима. Мада ефикасност њихове ватре није позната, ипак је било од значаја да се непријатељу противник појавио и иза леђа, те је он морао да дијели ватру на двије стране. У сваком случају непријатељ је убрзо напустио бојиште: један дио италијанске колоне пробио се за Будву, а други се вратио у Цетиње. Послије прекида борбе устаници са Брајића упутили су два борца да јаве главници да се послаји према овом месту и да се послаје зборниција, где је било промјешавање устаницима из Брајића и из Мартиновића. Устаници су се спојили са осталим устаницима из Мартиновића и Студене рупе, а становништво засека Угљешићи премјештено у Мртвицу, Бјелаков до и Репишту; становништво из засека Мартиновићи премјештено је у Планину Мартиновића и Студене рупе, а становништво засека Стојановићи и Прентовићи пресељено је у Коњско.

Тринаестог јула увече устаничка група је била на Козјаревом врху спојила се с главнином устаника на Грабу, Трљанки и Малој Змијиној Глави.

Читазу ноћ устанике је мучила неизвесност како да ухвате везу с устаницима из Љуботиња и Црмнице. Илија Стојановић је предложио да он с Ристом Ф. Дапчевићем крене на Торове очи-

ЛИКОВИ ПАЛИХ БОРАЦА

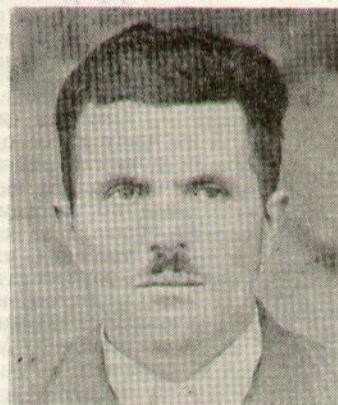
ХРАБРИ РАТНИЦИ КЛАЋЕВИ

КЛАЋЕВИ ИЗ БРАЈИЋА: Владо Павлов, Илија Ников и Петар Митров налазе се међу оних 250 сина и кћери из нашег краја који су храбро пали у борби за слободу током другог свјетског рата и у народноослободилачкој борби. Били су братственици, близки рођаци, добри и вјерни другови од рођења до јуначке смрти, а уз то скоро и исписници — само по једна година била је међу њима. Владо је био старији од Петра свега годину дана, а толико, опет, Петар од Илије. Владо и Петар били су дјеца од два брата. Илија с њима један степен сродства даље. Кrv, године, игра, рад, жеље, идеали и идеје, борба и животни циљ све их је зближавало и сједињавало.

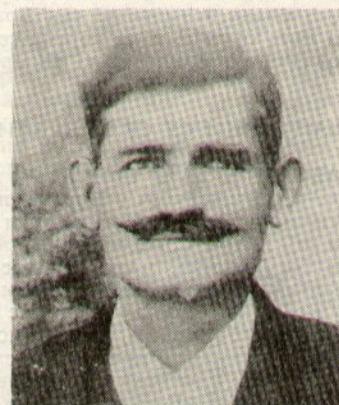
Били су умногом, могло би се слободно рећи, тројица у једном, упућени један на другог до спремности да се узајамно жртвују. И животни пут, од рођења до јуничке смрти, кретао им се истом основном трасом: Брајићи — Солунски фронт — Сарајево — Брајићи — Војвода Степа (Банат).

Дјетињство и прво младићко доба провели су у Брајићима, у сиромашним породицама, које су на кршевито и посној земљи водиле сурвону борбу за одржавање голог живота. Притискале су их обавезе — многобројне а тешке, че сто изнад њиховог узрасте и могућности. Скоро све око њих било је шкрто, често сурвоне и немило: од сиромаштва у многотрупној породици до оног, тек на пушкомет удаљеног, туђег и пријетељег аустроугарског гарнизона на Ко-смачу, према коме и против кога су од малих дана сви Брајићи били као један човјек. Ни поглед из села није могао далеко досегнути, али су зато машта и идеали били стално разиграни и велики, наслућивали и захтијевали нешто ново, боље, љепше.

Дошао је велики и сурвони испит: неравна борба Црне Горе и Србије у првом свјетском рату против моћне Аустро-Угарске Монархије, а затим Њемачке и Бугарске. Васпитавани, од најмлађих дана, на јуничкој традицији борбе црногорског и српског народа, и сопственог племена, против туђина, Илија, Петар и Владо нашли су се у строју Брајићке чете 1914. године с једва навршених 15, односно 16 и 17 година. И били су, посебно Илија, међу најмлађима у чети. Прешли су Албанију и стигли на Крф. Двије и

Владо Клаč

Илија Клаč

Петар Клаč

по године борили су се храбро у рововима, прса у прса, највише бомбом и бајонетом против Бугара. И упирали поглед у даљину, ка Србији, Црној Гори и ужем родном крају на који су стално мислили и за којим су чезнули.

Знајући како се тешко добија хљеб у Брајићима, хтјели су да одласком у подофицирску школу створе услове за лакши будући живот. Али, то није било за њих — послије завршене школе службовали су свега годину дана, а онда се демобилисали. Пут у боли живот повео их је као добровољце — колонисте у Банат где је, како су чули, било доста добре земље. Но, и тамо их је чекала тешка борба против сиромаштва у богатом крају, где је требало крчићи и култивисати добијене парцеле земље. Тешко су дошли до плуга и запреге за орање. Још теже до крова над главом све бројније породице.

Народноослободилачка борба и учешће у њој представљали су нове, надавске тешке борбене испите. Владо, Петар и Илија од првих дана окупације са мржњом гледају на непријатеља, спремни да се уз највећи ризик за себе и своје породице укључе у борбене акције, које су организовали комунисти. Дјеловали су као комунисти: Владо, такође, од почетка устанка, а Петар и Илија то постaju касније. Ратници, патриоти из првог свјетског рата, солунци остају досљедни себи. И сви гину као комунисти

на стрелишту — свјесно, пркосно, храбро.

Владо Павлов Клаč рођен је 1897. године у Брајићима, у сељачкој породици. Завршио је четири разреда основне школе у родном селу и два разреда гимназије у Сарајеву. По занимању био је земљорадник.

Од најмлађих дана, патриотски васпитаван, као седамнаестогодишњак добровољно ступа 1914. године у црногорску војску, у Ловћенски одред. Као борац Брајићке чете учествује у борби против аустроугарске војске на сектору Ловћена (Ловћенско подвршje), а затим, послије пада Црне Горе, јануара 1916. године, у сastаву чете одступа преко Албаније на Крф. На Солунском фронту учествује у тешким борбама против Бугара и Њемача све до капитулације централних сила, новембра 1918. године. По завршетку првог свјетског рата живио је и радио у Брајићима, формирао породицу, а затим се 1925. као добровољац колонизирао у Банату, у селу Војвода Степа.

Природно бистар, провјерен борац и патриота, добар радник и домаћин породице, несвакидашњи карактерних особина, Владо је био угледан и утицајан у друштвеној средини. Напредних политичких гледања, имао је опозициони став према ненародним режимима бивше Краљевине Југославије, а испољавао симпатије према Комунистичкој партији Југославије и њеним циљевима. По-

слије окупације земље, на почетку оружаног устанка против окупатора, одлучно се опредјељује за народноослободилачки покрет и пожртвовано извршава постављене задатке. Као истакнути активиста НОП, привржен Партији и њеним циљевима, јануара 1942. године примљен је у чланство КПЈ,

Крајем јуна 1943. године Владо је ухапшен од стране Гестапова и одведен у логор у Петровграду — данашњем Зрењанину. На стрелишту, 6. септембра 1943, на Багљашу код Зрењанина, држао се храбро и пркосно — у смрт је пошао кличући: „Живје ла Комунистичка партија Југославије! Живјело Словенство!“

Илија Ников Клаč рођен је 1899. године у Брајићима, у сељачкој породици. Основну школу похађао је и завршио у родном селу. Са свега 15 година, такође, као дјечак, добро вољно је ступио 1914. године у Ловћенски одред. Пошлије борбе на сектору Ловћена и пада Црне Горе, јануара 1916. године, у сastаву Брајићке чете одступа преко Албаније на Крф. Од љета 1916. до капитулације централних сила, храбро је учествовао у тешким борбама против Бугара и Њемача на Солунском фронту. Пошлије рата завршио је подофицирску школу, али је 1921. године по својој жељи демобилисан из бивше југословенске војске. Као добровољац колонизирао се 1923. у селу Војвода Степа, где се до другог свјетског рата

бавио земљорадњом, тешко прехранујући своју породицу са осморо дјеце. Као честит човјек, добар радник и домаћин породице, Илија је био веома цијењен.

Послије окупације наше земље и с почетком оружаног устанка против окупатора, Илија је организовано радио за народноослободилачки покрет и пожртвовано извршавао многе и тешке задатке. Привржен народној борби и спреман да се жртвује, у прољеће 1943. постао је кандидат за члана КПЈ.

Ухапшен од стране Гестапа крајем јуна 1943. и одведен у логор у Петровграду, Илија је стријељан 16. јула 1943. код Банатског Карађорђева. У смрт је пошао уздигнуте главе и пјевajući: „Под оном, под оном гором зеленом...“

У народноослободилачкој борби смртну храбрих погинула је и Илијина кћерка Милица.

Петар Митров Клаč рођен је 1898. године у Брајићима, у сељачкој породици. Завршио је четири разреда основне школе у родном селу. Бавио се земљорадњом.

Од дјетињства васпитаван у родољубивом духу, Петар је као шеснаестогодишњак добровољно ступио 1914. године у црногорску војску — Ловћенски одред. У току 1915. године борио се против непријатеља на сектору Ловћена, а послије пада Црне Горе, јануара 1916. у сastаву Брајићке чете, одступио преко Албаније на Крф. Од средине 1916. до капитулације централних сила, новембра 1918., борио се против Бугара и Њемача на Солунском фронту. Непосредно по завршетку првог свјетског рата завршио је подофицирску школу, али је по својој жељи 1921. године демобилисан из активног сastава бивше југословенске војске. Као добровољац насељио се 1923. у селу Војвода Степа, где се до другог свјетског рата

такав рад и спремност на жртвовање за циљеве народноослободилачког по-кreta, у прољеће 1943. године постаје кандидат за члана КПЈ.

Крајем јуна 1943, Петар је ухапшен од стране Гестапа и стријељан код Банатског Карађорђева 16. јула 1943. У смрт је пошао пјевajući: „Под оном, под оном гором зеленом...“

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ — ДАН УСТАНКА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДА

ОД СВЕГ СРЦА ЧЕСТИМА БОРЦИМА НАРОДНО-ОСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА, РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА, ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКИМ И ОСНОВНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА УДРУЖЕНОГ РАДА СА НАЈИСКРЕНИЈИМ ЖЕЉАМА ДА ТАЈ ВЕЛИЧАНСТВЕНИ ПРАЗНИК ДОЧЕКАЈУ СА НОВИМ ЗНАЧАЈНИМ УСПЛЕСИМА НА СВИМ ПОЉИМА СТВАРАЛАШТВА

ОПШТИНСКИ ОДБОР

САВЕЗА УДРУЖЕЊА БОРАЦА НАРОДНО-ОСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА

Боља посјета у Светом Стефану

ООУР „Хотели Свети Стефан“ биљеже бољу посјету него лане. То важи за цијун и прве дане јула. У четири објекта ове организације лане је остварено 72.000 ноћења, а планирано је да их ове године буде 83.000.

— Гости су претежно странци, али нађе се и наших. Цијене су добра приступачне. Полупансион у Граду — хотелу стаје од 50 до 80 до-

лара, што није много, ако се има у виду ексклузивност Светог Стефана и ниво услуга. Да је тако потврђује и мишљење нашег партнера из САД: тражио је да се повећају цијене. Има доста гостију који се чуде да кафа код нас кошта само долар — рекао нам је Драган Миковић, директор ООУР „Хотели Свети Стефан“.

Иначе, ове сезоне доста је урађено да понуда Светог Стефана буде боља. Ноћни клубови раде цијеле ноћи, Јејтња позорница нуди добар програм. Организовано је и „врћење“ филмова. Где се нови тениски терени. За сада највише главобоље задаје снабдијевање — тешко добијамо потребна алкохолна пића, млијеко и рибу.

КОЛЕКТИВ ООУР „ХОТЕЛИ СВЕТИ СТЕФАН“

НАЈСРДАЧНИЈЕ ЧЕСТИТА СВИМ НАШИМ ГРАЂАНИМА, ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКИМ И ОРГАНИЗАЦИЈАМА УДРЖЕНОГ РАДА

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ — ДАН УСТАНКА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДА

СА НАЈЉЕПШИМ ЖЕЉАМА, ЗА ДАЉИ НАПРЕДАК У СОЦИЈАЛИСТИЧКОЈ ИЗГРАДЊИ НАШЕ ДОМОВИНЕ

У БУДВИ, БЕЧИЋИМА И ЧАЊУ

Радницима најприступачније

Са седам хиљада кревета у хотелима „Б“ категорије, туристичким насељима и одмаралиштима од Чања до Ровиња и у континенталном дијелу земље, Заједница за одмор радника Србије спада међу највеће наше организације које организују одмор за радничке породице. У 26 објекта на деветнаест локација одмор ће ове године пратити 140 хиљада особа и отвариће милион и двије стотине хиљада ноћивања.

Међу најпосјећеније и најтраженије објекте ове Заједнице спадају хотел „Парк“, туристичко насеље „Бисерна обала“ у Чању и одмаралиште „Петко Миљковић“ у Бечићима. Ове сезоне у Чању ће се остварити двије стотине, а у објектима у Будви и Бечићима сто хиљада ноћивања. Цијене пансиона у јулу су 500 до 600 динара, а у јулу и августу биће веће за само 80 до 150 динара.

— Како успијевате да с тако популарним цијенама изиђете накрај? — упитали смо директора Заједнице Миљковића.

— Сасвим једноставно, одговорио нам је. — Наша „филозофија“ у пословању је ефекат великих бројева: што је промет већи, већа је и зарада.

Запослени у организацијама удруженог рада које су учлањени у ову заједницу, регрес за годишњи одмор ко ристе за боравак у једном од ових 26 објекта. На одмору ће ове године боравити од десет до двадесет дана, јер је жеља да на планинама и мору борави што више радника с породицама.

Иначе, у свим објектима је уведен систем поруџбине јела — данас за сјутра, јер се показало да се на тај начин храна рационалније користи, мање се баца и уштеде су знатне.

...Не знам шта је било теже: крчти овај црвени ка мен и правити од њега међе под маслинама, пробијати пут или убиједити мјештанске да су и нудисти гости, да голаји остављају девизе и да се с њима народ неће мијешати. Када увидише да је ово парче обале створено за нудистички камп, јер је са свих страна природа затворила радозналцима поглед, добили смо „визу“. И прионули на посао...“

Овако прича Никола Ђуричковић, управник јединог аутокампа за нудисте на Црногорском приморју (Ада код Улицића је насеље другог типа), Црвена главица код Светог Стефана.

Он и још шесторица чија се имена, каже, не смiju заборавити (Никола Мартиновић, Михаило Сарић, Мирко Кривокапић, Мирко Стојановић, Ђуро Николић, Митар Митровић), распоређени на мјеста од конобара и возача до управника, сами су зидали рецепцију, уредили башту, подигли међе под маслињама које су послије тога „оживеле“, начинили пут од Јадранске магистрале до

ИНТЕРЕСНА ЗАЈЕДНИЦА ЗА ОРГАНИЗАЦИЈУ ОДМORA РАДНИКА — БЕОГРАД ДОМ ОДМORA „БУДВА“ СА ОБЈЕКТИМА:

„ПАРК“ — БУДВА И „ПЕТКО МИЉЕВИЋ“ — БЕЧИЋИ

ЧЕСТИТА ОД СВЕГ СРЦА СВИМ НАШИМ ГРАЂАНИМА

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ — ДАН УСТАНКА НАРОДА ЦРНЕ ГОРЕ

СА НАЈЉЕПШИМ ЖЕЉАМА ЗА НОВЕ УСПЈЕХЕ У РАДУ

КОЛЕКТИВ ООУР „АВАЛА“

НАЈСРДАЧНИЈЕ ЧЕСТИТА РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА, ВОРАЧКИМ И ОСТАЛИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА ПРАЗНИК БОРБЕ ЗА СЛОБОДУ

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ — ДАН УСТАНКА

СА НАЈЉЕПШИМ ЖЕЉАМА ДА У БУДУЋЕМ РАДУ ПОСТИЖУ СВЕ ВЕЋЕ УСПЈЕХЕ НА СВИМ ПОЉИМА СТВАРАЛАШТВА

Да нам град буде још чистији

— Град нам је овог пролећа био знатно чистији и уређенији. Био ће још љепши, када би наши гости били уређенији, а такође и сви ми који живимо овде — рекао нам је Мирко Миљанић, руководилац радне јединице која брине о чистоти у Мјесној заједници Будва I.

Видљиво је да се задаци успјешније обављају него ранијих година. На чишћењу раде четири јединице — двије у Будви, једна у Бечићима и Светом Стефану и једна у Петровцу. Прошле године плакету Туристичког савеза Црне Горе добила је ООУР Комуналне службе.

— Од 1. јуна „умивамо“ град ноћу, а преко дана ради на његовом чишћењу и одношењу смећа. Ти послови обављају се од четири до 11 часова — каже нам Миљанић.

По његовом мишљењу, да би град био још љепши, да би се још више допадао туристима, и нама самима, потребно било је прије уредити све јавне површине. Ту се прије свега, мисли на циј потез од ограде одмаралишта Рјечног бродарства до насеља на Словенској плажи.

Комуналци имају уз возни парк и скупу механизацију, која им омогућава брз и ефикасан рад и без које Будва не би била овако чиста. Чиста улица, „усисивач“ марке „Мепрцедес“, има огроман радни ефекат — замјењује велики број радника, али комуналце ометају возачи приватних и других кола који остављају своја возила на улицама. Сматрају и продају сладоледа и дјеца у купаћим гађицама или костимима, — папир који омотава сладолед она не бацају у за то одређене кутије. Пушачи празне кутије и опушке бацају мимо кантине за отпадке, што, такође, ствара ружну слику о нашем граду.

П. П.

ИЗ БИЉЕЖНИЦЕ РЕПОРТЕРА

Угоститељи као зидари

...Не знам шта је било теже: крчти овај црвени ка мен и правити од њега међе под маслинама, пробијати пут или убиједити мјештанске да су и нудисти гости, да голаји остављају девизе и да се с њима народ неће мијешати. Када увидише да је ово парче обале створено за нудистички камп, јер је са свих страна природа затворила радозналцима поглед, добили смо „визу“. И прионули на посао...“

Црвена главица ради у саставу ООУР за домаћи туризам „Могрен“.

— Пролетос су нам тражили око 400.000 динара да подигну нову кухињу. То је било прескупо, па смо засукали рукаве. Неко се бавио столаријом, неко зидао, неко крчио. Завршили смо раду без и динара мајсторима и, као што видите, није испало лоше — биљежимо ријечи вриједног конобара, иначе мајстора у свом послу Михаила Сарића.

Зимус и пролетос овде је сваког дана било тако.

Зујале су мјешалице, довијивали се угоститељи који су на себи имали зидарске, молерске, тесарске комбине-зоне. Нису жалили труда, само да њихов камп буде што љепши.

— Сопственим трудом уштедјели смо 1,5 милион динара. Толико је требало дати за зидање, крчење, измјену столарије, бетонирање платоа за столове и столице — каже репрезентантер Никола Мариновић.

С Грегорићем

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ — ДАН УСТАНКА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДА

ЧЕСТИТАМО БОРАЧКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И СВИМ НАШИМ РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА

ООУР „МОГРЕН“

ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА НЕЗАПОСЛЕНОСТИ

УСВОЈЕН АКЦИОНИ ПРОГРАМ

Иако је у будванској општини 40 одсто укупног броја становништва упослено и према томе она спада у ред најразвијенијих друштвено-политичких заједница у нашој земљи, на евиденцију СИЗ за запошљавање у овој комуни налази се у ван сезони преко 600 радника. Расправа на недавној сједници Предсједништва ОК СК, показала је да у политици запошљавања има доста неправилности, чemu добрим дијелом кумује и СИЗ за запошљавање која не обавља ефикасно и савјесно своје задатке. Готово да су при запошљавању пресудне рођачке и пријатељске везе, а не квалификација и други критеријуми. Конкурси су у већини случајева само сушта формалност. Радне организације не поштују законске обавезе о пријему приправника. Ипак, како је наглашено, уз услов да се на овом питању ангажују сви друштвени чиниоци, постоје реалне могућности да се овај проблем у кратком времену знатно ублажи. Највеће могућности за упошљавање већег броја радне снаге налазе се у бољем коришћењу угоститељских капацитета, улагању напора за пројектовање туристичке сезоне, бољој организацији маје привреде и интензивијајујућим промоцијама, нарочито масларства и повртларства.

Предсједништво ОК СК једногласно је подржало иницијативу да се на нивоу наше Републике формира јединствена Са-моуправна интересна заједница за запошљавање, јер би то омогућило даље правилније сагледавање проблема незапослености и његовој ефикаснијем решавању.

На сједници је усвојен предлог акционог програма за превазилажење проблема незапослености — што ће бити предмет разматрања на наредној сједници Општинског комитета.

Брига о домаћим гостима

Петровчани су спремно дочекали овогодишњу туристичку сезону и што се тиче обезбеђења исхране гостију смештених у приватним кућама у којима је евидентирано око 3000 кревета. Попут је ове године укинута исхрана у приватним кућама, туристички посленици су се постарали да за ове гости обезбеде исхрану у ресторанима. Већ су отворени ресторани „Брежине“ са 600 сједишта, експрес-ресторан „Не дин“ капацитета 100 оброка

ПРИЈЕ ЧЕТВРТ ВИЛЕКА на нашој ривијери било је много одмаралишта предузета из читаве наше земље. Ти објекти, махом отвореног типа и приближно рангу „Б“ категорије, допринијели су развоју туризма и убрзали инвестициону активност до тада пустој обали. Тих

БОГАТИЛИ И САДРЖАЈНИ ПРОГРАМ

Петровачки угостије задовољни су овогодишњим изгледима туристичке посјете. У предсезони су оставирили за 30 одсто више ноћења него прошле године. Почетком јуна Петровац је имао преко 1000 гостију — 90 одсто странанаца. С обзиром да су укупни капацитети petrovачких хотела „Палас“, „Кастел Ласте“, „Оливе“ и „Ривијера“ заједно са екскурзијним „Асом“ у Перазићи Долу 1450 кревета, као и да ови подаци датирају на дан 1. јуна, то има разлога за оптимизам.

Иначе, културно забавни живот у Петровцу ове године је богатији и садржајнији. На терасама хотела сваке ноћи смјењују се рено мириани музички ансамбли и уметници забавне и народне музике. У хотелу „АС“ гости забављају „Ентузијасти“ са Јањином Петровићем на челу, у „Паласу“, „Буверије“, па те раси бара „Кастио“, „Плави акорди“ са ска дарлијским програмом, који су овдје већ шесто љето. На тераси „Сутјеска“ народна музика...

В. С.

шездесетих година, на пример, било је у petrovачким одмаралиштима скоро два пута више кревета него у Угоститељском предузећу „Палас“.

Београдски „Металсервис“ изградио је 1963. одмаралиште на крају плаже, у дивној боровој шуми. Четири године касније „Палас“ је купио и адаптирао овај објекат у хотел „Б“ категорије, који је те године примио прве госте. Тиме је угоститељство у Петровцу — уз да подигнуте хотеле „Петровац“, „Палас“, „Сутјеска“, „Оливе“, виле „Олива“ као и неколико мањих објеката — добило хотел „Ривијера“, други по броју кревета, који је и данас, један од љепших објеката у понуди ОУР „Па-

Јуче и данас Петровца

лас“. Тај објекат значио је и корак напријед у развоју petrovачког туризма.

Некадашња Кастел Ласта, Петровац је једно од најпривлачнијих туристичких мјеста на Црногорском приморју. Са једне његове стране је дивна пјешчана плажа, а са осталом зеленило, већином маслињаци, што мјесту даје посебан шарм. Поред оне у градићу, у неспоредној близини је више несвакидашње привлачних плажа: Пећин, око два километра дуга Буљарица, плаја у Перазићи Долу и Дробни пјесак, познат још увијек само као атрактивно излетиште.

Недалеко од Петровца налази се у мору Катич и Света недјеља. Црквица на хрдини овог другог острвца саградио је, према предању, неки морепловачи који се ту спасио послије бродолома.

На путу ка Светом Стевану дочекује нас манастир Режевићи, чије су двије цркве подигли Стеван Прњавор, именем његовим, односно цар Душан. Поред овог културно-историјског споменика, пажњу туристичке привлаче двије црквице у Петровцу, манастир Грађишиће на четири километра од града и Кула Бошковића.

Природне љепоте, нобич-

но блага клима, богато културно-историјско наслеђе, близина Светог Стефана и Будве чине Петровац једним од најљепших туристичких драгуља на будванској ривијери. У њему се налазе хотељи „Ривијера“, „Кастел Ласта“, „АС“ у Перазићи Долу, нови „Палас“, изграђен послиje земљотреса, виле „Олива“, затим ресторани „Нерин“ и „Брежине“, као и још неколико мањих објеката.

„Ривијера“ са налази на најљепшем мјесту, у боровој шуми, при самом мору. Равноложе са 88 соба — 162 кревета — топлом и хладном водом и централним гријањем у свим собама, па може да буде отворен и зими. У ресторану има 162 мјеста — колико и хотел кревета. Ту су велики салон са аперитив баром, па тераса са 400 мјеста, одакле се пружа изванредан поглед не само на Петровац него и на дио јадранске обале, игралиште за тенис, спортски реквизити и реквизити за плажу.

И ове сезоне Петровац ће својим све бројнијим гостијима омогућити да се на обали најљепшег мора, на ситнознастоји пјешчаној плајжи и у хладовини борова оморе, окријепе и осунчaju.

РАДНИ ЉУДИ ОУР „ПЕТРОВАЦ“

ЧЕСТИТАЈУ ОД СВЕГ СРЦА СВИМ НАШИМ ГРАЂАНИМА

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ

— ДАН УСТАНКА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДА

УЗ НАЈЉЕПШЕ ЖЕЉЕ ЗА УСПЛЕШАН РАД И СВЕСТРАН НАПРЕДАК НА СВИМ ПОЉИМА СТВАРАЛАШТВА

ОВОГ ЈЕТВА

ВИШЕ ДЈЕЦЕ ИСЕЉЕНИКА

Током овог јетва наше Републику, посебно будванску ривијеру по сјетиће више исељеника, као него једне године раније. Олимпијада у Сарајеву омогућила је да се истакну праве вриједности нашег друштва и изузетне природне љепоте наше земље.

— За нашу земљу нагло је порасло интересовање, нарочито јдеце наших исељеника, који нису били у крајевима одакле су њихови очеви и дједови. Зато има много најава о посетама овога јетва — каже Владо Гојнич, главни уредник ревије „Сусрети“ Матице исељеника Црне Горе.

Већ су стigli исељеници из Детроита, већа група њих, чланови исељеничке организације „Беса“, која окупља Албанце из Црне Горе. Они ће обићи више градова у земљи, а одржавају и неколико фолклорних приредби. Ових дана стиже група професора, чланова Друштва „Братство - јединство“ из Детроита, „Црна Гора“ из Торонта, „Бока“ из Чикага, „Његош“ из Сиднеја. Овог јетва очекују се и први чартер летови за исељенике из Аргентине.

— Биће доста посла за раднике „Монтенегротуриста“, „Боке“, „Оногаша“, јер увек почиње да живи и исељенички туризам — рекао нам је Владо Гојнич.

Г. С.

ГЛУВИ ТЕЛЕФОНИ

КУРЗИВОМ

Из новосаграђених хотела на нашој ривијери, који спадају у најмодерније објекте те врсте на нашој обали, са свијетом се тешко успоставља веза. Из Петровца на мору је, речимо, „премија“ добити неко мјесто, а из Будве треба изгубити цијело приједорне да би се изабрао Петровац!

„Хало“ је веома слабо и у сусједним општинама.

О слабим телефонским везама било је ријечи на

заједничкој сједници Предсједништва Конференције Туристичког савеза Црне Горе и представника Заједнице ПТТ саобраћаја Црне Горе. Саопштено је да су преносне везе са Црногорском приморја ка Титограду и даље од главног града Црне Горе према другим центрима веома лоше и да главна централа у Титограду представља „уско грло“.

Послије земљотреса вођена је у нашој општини

кратковида политика у по гледу обезбеђења ПТТ мреже. Утрошене су милијарде за изградњу комплекса као што су „Авале-Могрен“, „Словенска плаја“, „Палас“, или није издавено 20 до 50 милиона по објекту да би се обезбиједио савремен ПТТ систем. А у туристичку понуду спадају и добре телефонске везе.

Овдје је то очигледно заборављено.

С. Г.

ВЕЛИЧАНСТВЕНИ ПРАЗНИК БОРБЕ ЗА СЛОБОДУ ТРИНАЕСТИ ЈУЛ — ДАН УСТАНКА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДА

ЧЕСТИТАЈМО СВИМ НАШИМ РАДНИМ ЉУДИМА, ГРАЂАНИМА, БОРАЧКИМ И ОСТАЛИМ ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА УЗ НАЈЉЕПШЕ ЖЕЉЕ ДА У БУДУЋЕМ РАДУ ПОСТИЖУ СВЕ ВЕЋЕ РЕЗУЛТАТЕ У ИЗГРАДЊИ НАШЕ ДОМОВИНЕ — СФР ЈУГОСЛАВИЈЕ

КОЛЕКТИВ ОУР „ПАЛАС“ — ПЕТРОВАЦ

УЗ ДАН ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ

На нивоу потреба и могућности

Дан Цивилне заштите, 20. јуни, прослављен је масовном објуком припадника и старјенина јединица, Штаба и повјереника, која је имала такмичарски карактер на нивоу наше општине. На свечаној сједници, којој су присуствовали представници друштвено-политичких и радних организација и органа, као и гости из суседних општина, о Цивилној заштити говорио је њен командант Радо Грегорић.

Цивилна заштита у нашој земљи израсла је у значајну друштвену снагу. Преко два милиона лица укључено је у јединице и руководеће органе — штабове, одбore, комисије — који се оспособљавају за задатке у рату, а у миру се непосредно ангажују на заштити и спасавању људи материјалних добара од привредних и других непогода и несрећа.

Као најмасовнија, организационо и кадровски оспособљена, компонента општенародне одбране, Цивилна заштита мобилише грађане

штите је добар и она стално напредује. Ипак, у практици се јављају тешкоће и слабости. Још има доста тога што би требало да се мијења у свијести људи и садржају рада многобројних субјекта друштва, да би оспособљеност Цивилне заштите била на нивоу реалних потреба и могућности.

Неопходно је да у све пла нове текућег и дугорочног развоја и у програме активности свих организованих снага друштва буду уграђени критеријуми заштите и спасавања људи, материјал-

вез са свим осталим друштвено-политичким организацијама.

Организованост, оспособљеност и спремност Цивилне заштите била је у нашој општини тема разматрања на надлежном нивоу, када је и описано да је постигнут видан напредак и да он преставља солидну основу за још бржу драгдњу. Такође је речено да има још доста да се уради на плану даљег кадровског јачања на свим нивоима и да изузетну пажњу треба посветити обучавању и стручном усавршавању свих припадника. Неопходно је да се ефикасно организују и припреме комуналне службе (водовод, електродистрибуција, ПТТ, канализација, саобраћај), грађевинске службе и здравствено-ветеринарске установе за успјешно обав-

проблема, припремали за функционисање у рату.

Похваљени су Општински штаб територијалне одбране, Мјесна заједница Петровац, Дом здравља, Комунално-ста-

мбена радна организација „Ужни Јадран“, а од појединача: Ђубо Рађеновић, Драгоман Војводић и Славко Јовановић.

Перо Кнежевић

Пут који је отворио нове видике

ИЗГРАДЊИ ПУТА ЦЕТИЊЕ — БУДВА приступило се тек 1929. године, што је био само почетак, јер је до половине 1931. изграђено само 6,5 километара пута.

Рјешењем министарства грађевина (априла 1931) одбране је траса бановићског пута I реда Цетиње — Будва, преко Лапчића на Завалу. Ранија одлука, којом је тре бало да овај пут прође на Топлиш (Пријевор), стављена је ван снаге. Тако је одобрена дефинитиван правац који се „одваја“ од државног пута Цетиње — Ријека Црнојевића изнад Болнице „Данило I“ и везао са већ изграђеним дијелом изнад возарског ескадрона на постојећој серпентини. Одатле је пут ишао доста повољним тереном до Обзовице, да би достигао највишу коту од 850 метара на Космачу, одакле се спуштао на Лапчиће, Мажиће ка подножју Кошљуна и код Завале се везао са већ постојећим државним путем. Укупна дужина пута Цетиње — Будва износи 30 километара, с тим што је преостало да се уради 23,5 км, будући да је раније било изграђено 6,5 километара.

Према одлуци Надзорног одбора, пут је требало да се ради у ширини од шест метара, „а само на најтежим мјестима до пет метара ширине“. Својим рјешењем од 16. априла т. г. министарство грађевина је усвојило предлог Банске управе да се градња пута изврши у режији путем Извршног и Надзорног одбора под контролом Техничког одјељења на Цетињу. Рок за завршетак пута одређен је за крај новембра исте године. Предвиђена су мај 17.893.000 динара пове рена је Извршном одбору у чији су састав ушли: инг. Цемовић, инд. Горјачковски и техничар Вучинић. Током маја снимљена је траса, састављен предрачун, а посао је уступљен познатим извођачима — предузимачима. Пут је подијељен на 15 дионица, на којима је почeo рад 15. јуна.

Темпо извођења радова био је силовит. У почетку је радио око 2000 радника да би се тај број касније, у „шпицу“, повећао на 5000. Толики број радника није било лако смјестити и обезбиједити им исхрану. Како у том дијелу није било ни кафана ни крчма, предјели слабо насељени, а комуникације никакве, предузимачи су били принуђени да са

мисирају раднике.

И поред изразито тешких услова за раднике и слабих техничких средстава, пут је „на очи напредовао“ а организација послана била је беспрекорна. („Ужурбано се ради, једни минирај огро ме стијене, други зидају зидове, трећи насилају, све је запослено“). Према подацима на овом путу је из цетињског среза радио 762 радника, из барског 505, каторског 428, подгоричког 507, никшићког 112, те осталих срезова 567. Овде су урачунали само радници из Зетске бановине, док је из осталих бановина највише у просјеку било из Савске бановине (952).

И по инвестицијама, терену, броју радника, ово је у то vrijeme био један од највећих радова те врсте у читавој држави. Интересовање је било огромно. Свакодневно су грађани обилазили терен, било да су дошли са Цетиња, Будве или околних села. Ондашња штампа редовно извјештава о току радова. (... Сан Приморја се остварује... Тутњава мина обдија се од брда, одјекује по заливу и губи се у пучини као наговјештај новог жи вота... Природне љепоте Залива вапе за открићем... Нови пут отвара нове видике. Откриће се запретана љепота...)

Терен од Космача ка Будви био је натчовјечански те жак али се, према плану, све савлађивало. Посебно је било тешко на VIII дионици „где се пробија тунел дугачак 23 метра, као и на сљедећој где се изграђује галерија у дужини од 50 метара“. Података ради: до 1. јула (I) за свега 15 дана рада ископа но је 13.187 кубних метара земље, „одбивено“ стијене 37.976, изграђено камене о блоге 8046 квадратних метара, а израђено сувих зидова 3930 метара и „финирање“ ивиčњака 540 метара.

Но, поред свих тешкоћа слабих дневница, неповољних услова за живот радника, „разних неправилности одговорних“, пут Цетиње — Будва је, према предвиђеном плану, завршен. Ову велику радну побједу, која је значила, без сумње, много за Цетиње, тадашњи главни град Зетске бановине, тако исто и за Будву са околином, ондашњем бану Круљу саопштио је Извршни одбор „за читаву градњу пута“... Наиме у телеграму из Будве се саопштава „да смо данас први пут прошли аутомобилима по новосаграђеном путу Цетиње — Обзовица — Будва...“ Као чланови одбора пописани су: инг. Цемовић, инг. Горјачковски, геометар Вучинић, надзорни органи инг. Лукић, инг. Дризо, инг. Цареко, техн. Видић, техн. Слива, техн. Вујашко вић и техн. Шчербина.

Свечано отварање пута обављено је 12. децембра 1931. уз доста помпе. Послије мале светковине на Обзовици и на Брајићима, у присуству представника будванске општине, откривена је спомен пирамида „одакле се пружа величанствен поглед на Приморје, где се нуди непоновљива храна за очи и срце...“

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БУДВА

ЧЕСТИТА ВЕЛИЧАНСТВЕНИ ПРАЗНИК БОРБЕ ЗА СЛОВОДУ И САМОУПРАВНУ СОЦИЈАЛИСТИЧКУ ДОМОВИНУ

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ — ДАН УСТАНКА

СВИМ РАДНИМ ЉУДИМА, ГРАЂАНИМА, ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКИМ И ОСНОВНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА УДРУЖЕНОГ РАДА, ДЕЛЕГАЦИЈАМА И ДЕЛЕГАТИМА УЗ НАЈЉЕПШЕ ЖЕЉЕ ЗА НОВЕ УСПЈЕХЕ НА СВИМ ПОЉИМА СТВАРАЛАШТВА

свих узраста и оба пола за задатке друштвене самозаштите. Она у практичном дјелу извршила је у стално потврђује да је солидарност израз и потреба јединствених интереса наше заједнице и њене одбране

УСПЈЕШАН СТАРТ ЦЕНТРА ЗА РАЗВОЈ МАЛЕ ПРИВРЕДЕ

Центар за развој мале привреде на Црногорском приморју, смјештен на Јадранском сајму, почeo је с радом прије годину дана, када је окупio свега 26 приватних занатлија.

Сада у занатску задругу „Приморje“ у друштву рад и средстава преко 70 занатлија, а очекујемо да их у сљедећој години буде још толико. Улаже мо напоре да нам се пријуже и производне занатлије — рекао нам је Душан Маџаревић, директор овог Центра. Од њега смо сазнали да ће њихова бруто реализација у 1990. години достићи милијарду динара, десет пута више него прошле године.

— Нисмо се затворили ни у општинску ни у републичку границу. Све што радимо радио у складу с нашим социјалистичким самоправним опредељењем — рекао нам је на крају Маџаревић.

С. Џ.

не, доприносећи изградњи чврстог и борбеног морала.

У целини гледано, општи правац развоја Цивилне за-

ших и културних добара у миру и рату. Посебну пажњу треба поклонити просторном и урбанистичком уређењу насељених мјеста. Планови развоја Цивилне заштите и садржај њеног оспособљавања морају се заснавати на реалној слици евентуалног рата и разарања, која би он причишио, као и на пројекцији угрожености од природних и других већих несрећа.

У нашој општини имамо бројну и организовану Цивилну заштиту. Полазило се од принципа да нико не може остати неорганизован или необухваћен, тј. обезбиједено је уставно начело да свако има право и дужност да буде активан чинилац у остваривању концепције општенародне одбране и друштвене самозаштите. Тај принцип пружа широк пројектор за дјеловање свих свјесних социјалистичких снага. Политичка база тако свеобухвата друштвени активности Цивилне заштите, а нарочито њених јединица и штака на плану општенародне одбране и друштвене самозаштите је Социјалистички са-

љање задатака у изненадним непогодама и условима тешких разарања.

Треба обезбиједити спровођење прописа о изградњи склоништа и уложити додатне напоре за реализацију средстава, која се на основу законских прописа убијају за ту сврху.

У наредном периоду потребно је посветити пажњу планској изградњи двонамје исклопних склоништа. Обезбиједити ангажовање свих друштвених субјекта ради опремања и оспособљавања система заштите и спасавања. Вишес пажње треба посветити средствима заштите и спасавања радних људи и грађана, као и материјалних добара, драгдњи и примјени превентивних мјера заштите, затим омасовити, опреми ти и оспособити јединице Цивилне заштите као интервенционе снаге за отклањање посљедица елементарних непогода, односно ратних дејстава... Штабове Цивилне заштите на свим нивоима треба стављати у функцију руководења објуком и вјежбама, како би се, кроз практично решавање задатака и

КОЛЕКТИВ КСРО „ЈАДРАН“

- ООУР ЗА ИЗГРАДЊУ И ОДРЖАВАЊЕ СТАНОВА
- ООУР ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА
- ООУР КОМУНАЛНЕ СЛУЖБЕ
- ООУР ЗЕЛЕНИЛО
- РАДНА ЗАЈЕДНИЦА ЗАЈЕДНИЧКЕ СЛУЖБЕ

НАЈСРДАЧНИЈЕ ЧЕСТИТАМО ПОСЛОВНИМ ПРИЈАТЕЉИМА, РАДНИМ ЉУДИМА, КОЛЕКТИВИМА И ГРАЂАНИМА

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ — ДАН УСТАНКА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДА

УЗ НАЈБОЉЕ ЖЕЉЕ ДА И У БУДУЋЕМ РАДУ ПОСТИЖУ СВЕ ЗНАЧАЈНИЈЕ УСПЈЕХЕ У ИЗГРАДЊИ НАШЕ ДОМОВИНЕ — СФР ЈУГОСЛАВИЈЕ

НАШИ КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКИ СПОМЕНИЦИ

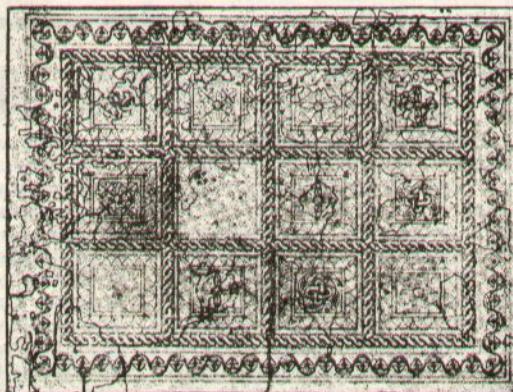
Петровачки мозаик — дјело високе вриједности

БОКА КОТОРСКА И ЦРНОГОРСКО ПРИ МОРЈЕ богати су остацима материјалне културе, почев од најстаријих времена све до касног средњег вијека. Видно мјесто у овом споменичком фонду заузимају и дјела примијењене умјетности из римског периода.

Почетком овог вијека (1902) у Петровцу су на локалитету Миришта откриви остаци мозаика (мотив трију риба с једном заједничком главом), а касније, на истом мјесту, пронађен је мозаични под украшен с разним орнаменталним мотивима. Својевремено је Марко Грегорић, власник покушао превентивним мјерама заштити „драгоцену тепих“, што заједно са похвалом и истовремено свједочи о високој свјести појединих људи када је у питању заштита споменика културе. Према доста оскудним остацима архитектуре, може се утврдити да је декорисани под био дио некадашње виле рустике из IV вијека наше ере.

Ружичасти камен

Како је мозаик временом све више пропадао, услиједила је 1961. године хитна интервенција Републичког завода за заштиту споменика културе, па су обављени конзерваторски и заштитни радови на овом веома вриједном локалитету. Том приликом извршена је и детаљна анализа комплекса мозаика, што је довело до прецизнијих података. Мозаик покрива површину пода са 37,5 квадратних метара, а изведен је у једној равни. Теселе овог „тепиха“ изграђене су од пет главних разнобојних врста камена. (Ружичасти камен потиче из мајдана у Ђурићима, а коришћен је за мозаике у Рисну, на Превлаци, у Подима код Херцег-Новог). Мотиви су геометријски и вегетабилни. У том сплету орнаментата доминанта је преплетна трака која, у виду правоугаоног мрежастог оквира, дијели читаву мозаичну површину на 12 једнаких поља, а свако правоугаоно поље одијељено је од преплетног оквира једном троделом бијелом непрекидном траком. Нема сумње, овај петровачки вегетабилно-геометријски мозаик је дјело веома солидних и рутинираних мајстора, који, према ријечима др Војислава Јовановића, „у сваком детаљу „тепиха“ испољавају пуно познавање музичног заната“. Преко цртежа и колорита изражена је текњака декоративном и китњастиом, а строго симетрична правоугаона мрежа, која формира касете, асоцира на тенденцији за јединством архитектонског и мозаичког украса. Анализирајући до тачнина технику и љепоту овог мозаика, др Јовановић констатује да је наглашена и изјејсна унутрашња динамика у склопу вегетабилних и геометријских мотива, где се укрштају праве

заика, којим су биле поплочане собе за становање и репрезентацију господара латифундије у Петровцу, указује на чињеницу да је био богат толико да је могао наручивати мајсторе за израду мозаика високе вредности.

Оригинална цјелина

Према процјени стручњака, која се углавном базира на аналогији с другим подручјима, јер су остаци архитектуре и сувише скромни, вријеме настанка овог мозаика може бити IV вијек наше ере. Нема сумње, аутори овог „тепиха“ комбиновањем различитих мотива створили су оригиналну цјелину за коју је тешко наћи праву аналогију. Али, поређивањем појединачних орнаменталних мотива с другим, сигурно датованим пријерима, дошло се до овакве претпоставке.

Мада је римски пут Епидаврум — Скодра (Дубровник — Скадар) пролазио кроз Паштровиће, у дјели-

и криве линије. С доста поузданости може се претпоставити да су неимари овог дјела из мозаичке радионице са центром у Солину, чији је радијус дјеловања био доста широк, а што показује и аналогија на другим мозаицима (Пореч, Солин, Илиџа...).

Осим остатака поменуте виле рустике, нема поузданijih индиција који би говорили о постојању већег насеља. У сваком случају, високи квалитет подних мо-

заика, којим су биле поплочане собе за становање и репрезентацију господара латифундије у Петровцу, указује на чињеницу да је био богат толико да је могао наручивати мајсторе за израду мозаика високе вредности.

Све ово упућује на то, да је било услова за систематско и стручно истраживање насеља Миришта, могло се доћи до новијих података о постanku, карактеру и трајању једне евентуалне насеобине на путу Буту — Улцињу (Будва — Улцињ).

Послиje завршених конзерваторских радова на овом локалитету подигнут је заштитни павиљон, чиме би се спrijeчило пропадање

мозаика, а истовремено створени су услови да се овај вриједни аналитички локалитет учини приступачним јавности. Међутим, вријеме је учинило своје. Интензивним подизањем нових зграда, мозаик је просто затрпан, до њега нема ни комуникација, тако да је он данас као усамљеник на пустом острву.

Случај Петровачког мозаика може да послужи као „примјер“ лошег презентирања културног блага јавности и неадекватног коришћења у туристичке сврхе.

ДА ЛИ ЂЕ „СКАРАБЕЈ“
КРАСИТИ НАШ МУЗЕЈ?

Пензионисани музичар из Котора, Антун Хомен, је ових дана, преко Завода за заштиту споменика културе СР Црне Горе, понудио Музеју Будве масивни златни прстен „скарабеј“ за суму од милион динара. Музеј се обратио Самоуправној индустрији заједница за културу да откупи прстен, али ни она нема толико новца.

— Шта ако Антун Хомен, који сада живи у Сарајеву прода „скарабеј“ некоме у иностранству? — питали смо археолога др Чеда Марковића.

— За продају „скарабеја“ — одговорио нам је он — Хомен мора да добије одобрење нашег Републичког завода, пошто је прстен пронађен на подручју Црне Горе, а од нас неће добити одобрење, јер је у питању експонат изузетне вредности.

T. A.

Манастир Режевићи

У БЛИЗИНИ ПЕТРОВАЦА, поред Ријеке Режевића, налази се истоимени манастир. Недалеко је Дробни пијесак, под селом Дробнићи, где су се, док су имали своју самоуправу, скупљали Паштровићи и бијали кнеза. О постanku и прошlosti манастира сачувано је више предања. По једном од њих, на мјесту данашњег манастира, у вријеме Римљана и Грка, био је пагански храм. Прича се да су непознати људи овде тражили кип неког од својих богова. За вријеме српске средњовјековне државе тада је пролазио пут из Србије за Приморје. Помиње се да је у близини манастира био стуб на који су Паштровићи остављали бојак с вином за пролазнике. Из тог бокала пio је и краљ Стеван Првовенчани, када је 1226. године пролазио да посјети млетачког дужда Дандолија. Том приликом је сагradio у Режевићима црквицу посвећену Успењу Богородице. Када је цар Душан Силни путовао из Дубровnika за Скадар, наредио је да се одмах до ње сагradi друга црква посвећена Првомученику Стефану. Било је то, како се претпоставља, 1351. године, када је цар Душан потврдио Паштровићима њихове привилегије.

Средином XVI вијека обје цркве похарали су улицњски гусари, након чега су дugo времена биле напуштене. Касније је, енергичан и радан човјек, прогуман Максим Косијеревац, из херцеговачког манастира Косијерово, обновио обје цркве. У договору с Паштровићима, он је овде основао манастир. Рад је наставио Никодим Вукović који је подигао већу цркву св. Тројице, коју је проправио потпуно и завршио јеремонах Димитрије Перазић. Он је порушио развалину цркве св. Стефана и њеним материјалом продужио и по-

правио првобитну цркву св. Успења, у коју је пренео Свету трпезу из цркве св. Стефана. Јеремонах Димитрије Перазић претходно је сакупљао по Црној Гори и Далматини милостињу за манастир.

Данас манастир Режевићи има двије цркве: парохијалну, посвећену Успењу св. Богородице и филијалну св. Тројице. Обје су, заједно с манастирском зградом, ограђене високим зидом.

На спољашњој страни манастирског зида виде се остаци фресака из Душанове цркве. Ту су представљени свети ратници — Никола, Димитрије, врачи Кузман и Дамјан.

Мала црквја Успења Богородице сагradio је, како смо истакли, краљ Стеван Првовенчани... Претпоставља се да је она у његовој вријеме и освештена, односно да је то учинио Свети Сава, када је посјетио сједиште архиепископије које се налазило на Превлаци.

Црква је једнобродна грађевина са звоником на преслицу. Зидана је од ситног изједињеног камена. Унутрашњост је живописна ликовима из Старог и Новог завјета и светитељима из српске историје. Живопис потиче из 17. вијека и подсећа на радове Стакића Будимљанина у цркви св. Николе у манастиру Грађише. Оно што је посебно интересантно и што треба истаћи јесте да се у олтарском простору с лијеве стране, испод лика Богородице, виде остаци фресака из 13. вијека.

Иконостас је радио Алексије Лазовић, Бјелопољац. У цркви се налази и веома интересантна икона из 14. вијека коју је манастир извештаја нека неизвестна породица. Икона је рађена на пергаменту, а налази се у доста лошем стању.

На сјеверној страни, одијељена од ове цркве само зидом и високим звоником, налази се филијална црква св. Тројице. Основана је 1770. за вријеме архимандрита Никодима Вукovića, који јој је ударио темеље. То је грађевина с основом у облику крста. Изнад улазних врата има лијепу и велику розету, коју је Перазић донио с Корчуле. Звоник је саграђен прилозима које је димитрије Перазић донио из Русије. Камење од кога је звоник саграђен врло је лијепо обрађен. Звоник је висок 24 метра и има 16 великих прозора, а на врху је усађен гвоздени крст са четири јабуке од камена. Он је дјело самуокеља Марка Влахovića из Црмнице.

Интересантно је Јеванђеље које је 1735. донешено из Москве. Има лијепо урађене иницијале и симболе четири јеванђелиста.

У прошlosti манастир Режевићи доста је страдао и зато је велика заслуга архимандрита Перазића који га је стално обнављао и дао му данашњи изглед. Манастир је тешко страдао и у току другог свјетског рата, када је италијанска војска спалила манастирске зграде и направила праву пустош. Тада је изгорјела и велика библиотека с књигама које је руски цар Александар Први поклонио манастиру. Одмах послије рата Борис Каженегра усpio је да манастир покрије, обнови и сачува га од даљег пропадања.

Манастир је страдао и у земљотресу, али су, захваљујући игуману Мардарију Шишићу, извршени значајни радови на обнови овог значајног културно-историјског споменика.

Драгана ИВАНОВИЋ

Раде ЈОВИЋ

РЕЖЕВИЋИ

Видис сам РЕЖЕВИЋИ
Кам
Нг. кам
Низ потока дани струје
Низ обале кипе

Видис сам РЕЖЕВИЋИ
А ни сам
Не знам шта та стара књига

Пише
А за око и за знање:
Главица је

А на длану намастирске достојанство
Свједок буре

Затим:
Људи

Маслиново локум грање

Мук кубуре

Видис сам РЕЖЕВИЋИ

И питање:

Шта ли вјетар
шта тишина

Шта ли море

Питају се с РЕЖЕВИЋИМ

Ој, јаворе.

Шта ли да је

И шта бива, нека тече

Чини ми се историја

Има куде

Вид задрхта

Српс тајну не порече

РЕЖЕВИЋИ

Алем камен родне груде

Богато културно јето

Овогодишње културно је то у нашој општини је значајно богатије од претходних. „Пронађени“ су нови простори за наступање музичких, естрадних и других уметностика. Носилац већине програма је Културни центар.

Половином маја отворена је изложба археолошких и скопнина „Античка Будва“, коју је до сада видјело око хиљаду лубитеља антике.

У Модерној галерији, послије изложбе словеначког сликара Тонета Лапајнеа, половином маја отворена је изложба Влаха Буковца из Фонда Уметничке галерије Дубровника, с којом Галерија има вишегодишњу успјешну сарадњу. Половином јуна представили су се „Млади црногорски ликовни ствараоци“, а крајем тог мјесеца у Модерној галерији отворена је самостална изложба сликара Станка Зечевића. Половином јула у истој Галерији биће отворена самостална изложба слика једног од најталентованијих сликара средње генерације Александра Цветковића.

Од музичког програма остварена су два концерта озбиљне музике: „Музика романтичара“ у сали Дома кул-

туре „Гојко Краповић“, где наступали: Благоја Николовски, тенор, Јагода Наумова клавир и Михајло Куфојаникис на виолини. Други концерт „Млади освајају свијет“ био је на Тргу чемпresa у туристичком насељу на Словенској плажи. Наступили су: Драган Марковић на виолини, Јасминка Станчул и Миријана Кршићанин за клавиром. Половином јула у нашој средини мочићемо поздравити оперску примадону Милку Стојановић из Београда и Благоја Ангеловског из Скопља.

На Дан устанка црногорског народа биће представљена књига „Писма из Режевића“ Светозара Вукмановића — Темпа, о којој ће говорити наши познати научници др Бранко Хорват из Загреба и др Мирослав Печујлић из Београда. У другој половини јула (22. јула) је вече монолога Мише Јанкетића, који ће у згради Дома културе „Гојко Краповић“ говорити фрагменте из „Колубарске битке“. Културни центар за крај овог мјесеца — 30. јули организује концерт ансамбла „Ренесанс“ на Тргу чемпresa.

С. П.

МЕЂУНАРОДНИ СИМПОЗИЈУМ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ ДРУШТВА ЗА ПОЉОПРИВРЕДНУ ТЕХНИКУ

Дванаести међународни симпозијум Југословенског друштва за пољопривредну технику одржан је од 6. до 9. јуна у хотелу „Монтенегро“ у Бечићима. Основна тема која је разматрана на овом скупу је била „Проблеми механизације пољопривреде“. Симпозијуму је присуствовало близу 300 учесника, а 110 аутора из наше земље и иностранства подније ло је 76 реферата.

Значај овог симпозијума — рекао нам је проф. др Јођо Мичић — произилази из задатака које треба решавати у даљем развоју пољопривредне механизације у нашој земљи. А основно питање је како повећати квалитет, економичност и поузданост примјене машинско-тракторског парка у пољопривредној производњи.

На симпозијуму се чуло да југословенска интенција није ситан посјед, јер на њему производња не може ни приближно бити економична као на удруженом гајдинству. Међутим, још дуго, хтјели то или не, ми ћemo имати већи дио обрадиве земље у ситном, индивидуалном, гајдинству, па према томе, треба да прилагодимо и израду механизације.

Организатори симпозијума били су Југословенско друштво за пољопривредну технику и друштва за пољопривредну технику Србије, Црне Горе и Косова. Скуп су поздравили предсједник Организационог одбора Бранко Ивановић и предсједник Скупштине општине Душан Љијешевић.

А. В.

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ — ДАН УСТАНКА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДА

ЧЕСТИТАМО БОРАЧКОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ И НАРОДУ ЦРНЕ ГОРЕ, УЗ НАЈИСКРЕНИЈЕ ЖЕЉЕ ДА ОВАЈ ВЕЛИЧАНСТВЕНИ ПРАЗНИК БОРБЕ ЗА СЛОВОДУ И ЉЕПШИ ЖИВОТ УВЕЛИЧАЈУ СЛАВЉИМА НОВИХ РАДНИХ ПОБЈЕДА У ИЗГРАДЊИ НАШЕ САМОУПРАВНЕ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ ДОМОВИНЕ

КОЛЕКТИВ ООУР

„ХОТЕЛИ БЕЧИЋКА ПЛАЖА“

ИЗ СУСЈЕДНИХ КОМУНА

БАОШИЋИ — МЈЕСТО ЗАЉУБЉЕНИХ

ПРИМОРСКО, РИВАРСКО и туристичко место Баошићи надовезује се на Ђеновиће. Са својих 700 становника, питомином миризних лејантера, мири и осталог медитеранског растиња, с рибарским баркама на везовима и свуда уоколо разапетим мрежама, дочарава госту идлично рибарско насеље.

Зато и није чудно што многи који једном сврате че сто се овде враћају или, бар, застану у пролазу. Неки овде и заувијек остану. Тако је било и са старим ка петаном Мирославом Штубергером, чија кућа, претворена у музеј са преко 3000 експоната из поморског живота, представља праву атракцију.

Романтичност овог места доживели су многи. Рођене су овде и велике љубави, као што је љубав француског писца Пјера Лотија и мале пастире Пасквале, на којој у преводу пише: „За сјећање на Пјера Лотија, француског писца, који је боравио у Пасквалиној земљи од 4. до 31. октобра 1880. године“.

Данас Баошићи све више постају туристичко место, иако још увијек садржавају и остала обиљежја. Туристи чије друштво из 1962. године може госту да понуди 550 комфорних кревета у домаћој радиности. Ту су још и десет приватних ауто-кампова, шест насеља са камп-кућицама, одмаралишта Црвеног крста Србије, дјечја и радничка одмаралишта, два ресторана друштвене исхране, љетњи кино, пошта, двије самопслуге... На јадранској магистрали налази се и ресторан „Дели Радивоје“, који већ више година узастопа добија „Експресове“ највеће пинце „Препоручујемо“.

Оно што чини драж ових места је њихово заједништво. Ова два насеља, њихове људе, као да је спојила мимоза. Овај је цвијет, цвијет Ђеновића и Баошића. Управо, овде се налазе највеће плантаже жутог цвијета. Већ традиционална манифестација „Празник мимозе“, својом карневалском поворком петнаест година обилази много места, а управо овде се одржава централна и најатрактивнија свечаност.

Нова трафостаница

Послије вишегодишње грађе у атару села Мажића завршена је и пуштена у пробни погон трафо-станица јачине 110/35 киловолти. Намјена јој је да допринесе квалитетном снабдијевању електричном енергијом Будве, Тивта и Цетиња.

Очекује се, како нас је обавијестио Иво Лазаревић, да ће се побољшати снабдијевање електричном енергијом овог подручја, а да би се то постигло неопходно је да се уради 35 и десет киловатна мрежа за коју је рјешење урадио Институт „Никола Тесла“ из Београда. Треба, поред тога, поставити тридесеткиловатни далековод.

Нова трафо-станица ставља је сто милиона динара.

Д. Н.

ООУР ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА „БУДВА“

ЧЕСТИТА ЦРНОГОРСКОМ НАРОДУ ЊЕГОВ СВИЈЕТЛИ ПРАЗНИК ЗА СЛОВОДУ И ЉЕПШИ ЖИВОТ

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ — ДАН УСТАНКА

СА ЖЕЉАМА ДА ГА ДОЧЕКАЈУ И ПРОСЛАВЕ СА НОВИМ РАДНИМ ПОБЈЕДАМА У ИЗГРАДЊИ НАШЕ САМОУПРАВНЕ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ ДОМОВИНЕ

ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПРОМЕТ, ПРОИЗВОДЊУ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИЛМОВА „ЗЕТА ФИЛМ“

ЧЕСТИТА СВИМ РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА ВЕЛИЧАНСТВЕНИ ПРАЗНИК СЛОВОДЕ И ДАН УСТАНКА

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ

СА НАЈЉЕПШИМ ЖЕЉАМА ДА У БУДУЋЕМ РАДУ ПОСТИЖУ СВЕ ЗНАЧАЈНИЈЕ УСПЈЕХЕ

ДАН УСТАНКА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДА

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ

НАЈСРДАЧНИЈЕ ЧЕСТИТАМО СВИМ РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА НАШЕ ОПШТИНЕ, КАO И СВОЈИМ ПОСЛОВНИМ ПРИЈАТЕЉИМА, БОРЦИМА И БОРАЧКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА СА ЖЕЉАМА ДА ГА ПРОСЛАВЕ СА НОВИМ РАДНИМ ПОБЈЕДАМА

КОЛЕКТИВ ООУР „ЈАДРАН“
— ТРГОВИНА

УЗ ДЕВЕДЕСТОГОДИШЊИЦУ СМРТИ

Војислав Ј. Илић

ПРИЈЕ ДЕВЕДЕСЕТ ГОДИНА умро је у Београду, у 33. години, Војислав Илић, један од најбољих наших пјесника из друге половине XIX вијека. За свега петнаест година пјевања он нам је оставио више пјесама него Бранко Радичевић, више него његов отац Јован Илић, више него „Стари бард“ Стевен Владислав Касански, а испјевао је више лирских пјесама него његов тајст Ђура Јакшић. Поред лирских и пјесама с класичним мотивима, Војислав нам је оставио и низ патриотских, пригодних, политичких, сатиричних, па и дјечјих пјесама, затим драму „Радослав“ од које је сачуван само први чин, док је остала пјесник спалио; осам лирско-драмских сцена: „Рибар“, „Дух“, „Словенски звон“, „Питија“, „Смрт Периклова“, „Алхемичар“, „Аргонаута на Лемносу“ и „Пјесник“. Уз то, у пјесниковој књижевној заоставшти има и неколико пјесама преведених за разне позоришне комаде, нешто прозних покушаја, критичких чланака и позоришних оцјена.

ВОЈИСЛАВ ЈЕ РОЂЕН у кући пјесника, политичара и државног савјетника Јована Илића кога је Ђубомир Недић ставио у ранг с Бранком Радичевићем и Симом Сарајлијом. Но, као што се пребацјо у преошtroј критици по езије Чика-Јове Змаја, тако је Недић прецијено и пјеснички талент Јована Илића, што су други критичари и доказали.

Јован је имао четири сина: Милутину, Драгутину, Војислава и Жарка. Сви су они гајили посебну љубав према поезији, позоришту и књижевности уопште. Родоначелник „династије“, Јован, поред већег броја пјесама од којих су најпознатије оне аントологијске: „Зејнаби“, „Чујеш драга, чујеш злато моје“ и „Абасах“, написао је и позоришне комаде: „Лирска сцена“ и „Караван“ и објавио их у збирци „Дахире“ Најстарији син Милутин пишао је пјесме, али с мање успеха. Написао је и драму у стиховима „Краљ Војислав“, чији је рукопис изгубљен, док је за врло добру ко медију „Ново доба“ добио на граду Матице српске. Најпопуларнији је пјесме, приповједке, романе, књижевне критике и преко двадесет драмских дјела од којих су три остала недовршена, а три су изгубљена у рукопису. Најмлађи Жарко био је одличан козер и сатиричар. Превео је с руског Шекспирову трагедију „Тројл и Кресиду“. Са урођеном хумористичком цртом вршио је велики утицај на наше познате хумористичке писце свога доба: Стевана Сремца, Бранислава Нушића, Радоја Домановића и Брану Цветковића.

НАДМАШИО ОЦА И БРАЋУ

Највећи дomet у књижевном стварању достигао је Војислав. Као и сва његова браћа, и он је наслиједио племениту књижевну црту и пјеснички талент од оца, преко кога је дошао у везу са идејама, поезијом и метриком наше старије школе из тридесетих и четрдесетих година деветнаестог вијека. Од Пушкина је примио његово основно елегијско расположење, осјећање свјетског нишавства, безнадежност и умор од живота, а, исто тако, и љубав за класичну старију, класичне мотиве, рјечник, хексаметар и облике строфе.

Војислава су много цијенили, завољели и читали сви млађи пјесници његовог доба, угледали се на његову поезију и почели да пишу стихове под његовим утицајем. Тако је он био учитељ

Милораду Митровићу, Силвију Крањчевићу, Алексију Пантићу, Јовану Дучићу, Миле Јакшићу и Даници Марковићу. Његовим именом назvana је и епоха у нашој књижевности око двадесетог вијека — „војиславизам“.

У својим родољубивим пјесмама Војислав је префирео — без велике страсти, пла- мених ерупција и унутрашњих бура, без оних ранијих, скоро обавезних романтичарских ханџара и људождерских ус-тика — изражавао своја осјећања и велику љубав према родној труди која га је као добровољца одвела у непопуларни српско-бугарски рат 1885. године.

ПЛЕСМЕ СА КЛАСИЧНИМ МОТИВИМА

Залубљен у класичну ста-рину грчку и римску, Војислав је осјећао готово сино-вљу љубав за „мајку Јеладу“, па Скерлић каже за њега да је био „велики је-линист у српској књижевно-сти“. Његове пјесме дају ути-сак водре, дубоке и мирне љепоте античке поезије. Он

НАЈМЛАДИ САРАДНИЦИ

ВАЖНА ПОРУКА

Тишина влада
само је птице
развијају,
мали курир
добио задатак
да пренесе поруку
другом крају.

Тишина свуда
само се чује
како курир гази,
он преноси
важну поруку
и од непријатеља се пази.

Тишина царује
ни шапат се не чује,
само магла курира
животом дарује.

Тишина говори
само чујеш
шумске звуке
порука малог курира
дошла је
у праве руке.

Лука ЉИЈЕШЕВИЋ

*

На ливади је расло
цивије. Ту је било пуно
лептирова и пчела.

Једног дана добу коса
чи. Пчеле су се најути-
ле и рекле: „Не дамо на-
шу ливаду!“ Косачи су
наставили да косе, а оне
су полетеле и боле их
својим жаокама. Послије
смо причали о јунаштву
пчела.

Дејан КНЕЖЕВИЋ

МАЛА ШКОЛСКА ХРОНИКА

Близу 300 одличних ученика

Основну школу „Стјепан Митров Јубишић“ похађало је у школској 1983/84. години 1055 ученика. Наставни и ваннаставни рад одвијао се преко планова и програма, који су утврђени годишњим планом. Поред редовне наставе, поклањана је знатна пажња организовању допунске и додатне наставе, као и слободним активностима ученика. Рад стручних и самоуправних органа био је, такође, запажен. Од 1055 ученика без недовољних оцјена било их је 939 или 89%. Постигнути успјех изгледа овако: одличних 288, врлодобрих 230, добрих 265 и довољних 156. Ученици са недовољним оцјенама било је 116, или 11%, у који број су урачунати и ученици ниже разреда који су са једном или двије недовољне оцјене пре-ведену у старији разред. Поклоњено је 288 ученика који су имали одличан успјех и примјерно владање, док је један број и награђен.

ИЗМЈЕНЕ У НАСТАВНОМ ПЛАНУ И ПРОГРАМУ

Педагошки савјет СР Црне Горе усвојио је коначну верзију Наставног плана и програма за основно васпитање и образовање. У односу на наставни план, достављен 1983. године, извршене су следеће измене: уведена је физика у VI разред с једним часом седмично, повећан је број часова радион и политехничког васпитања у V разреду — за један час; физичко васпитање је засту-пљено са по три часа у I, II и III разреду (раније по два) и предвиђен је по један час у IV, V и VI разреду, што претпоставља могућност избора садржаја од стране ученика. Предвиђена је наста-ва „нематеријел“ језика и у I и у II разреду са по два часа седмично, с тим што се у наредној школској години предвиђени садржаји у прва два разреда не би реализовали, док се изврше неопходне

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ?

Закон о марамицама

● МАРИЈА АНТОНЕТА успјела је да убиједи Луја XVI, француског краља, да донесе закон којим се прописује да марамице морају бити четвртастог облика, а не као до тада: окружне или дугуљасте.

*

● У ЕГИПТУ, још прије више хиљада година, прављени су чешљеви од аbonosovine и слонове кости. У Азији су чешљеви прављени од бамбуза, док су их Полинезијани правили од средњих жилница листова косовске палме и спајали влакнima. У појединим дјеловима Нове Гвинеје чешљеви су израђени од бивољег рога.

припреме и утврде потребни услови.

НАГРАЂЕНО ОСАМНАEST УЧЕНИКА

Туристички савез општи-не, у циљу подизања тури-стичке културе, недавно је расписао конкурс за израду наградних задатака на тему: УТИЦАЈ ПОНАШАЊА ГРАЂАНА НА КВАЛИТЕТ ТУРИСТИЧКЕ ПОНУДЕ. У овој акцији веома су били а-ктивни ученици будванске основне школе, тако да је за лијепо израђене задатке—њих осамнаест награђено књигама.

УЧЕНИЦИ РЕДОВНО ЧИ-ТАЈУ

Библиотека школе посте-пено прераста у својеврсну културну установу, која располаже са преко 8000 књи-га. Само у овој школској го-дини набављено их је вели-ки број за све разреде од првог до осмог, мада то још ни издалека не одговара стварним потребама. Јер, ка-ко каже библиотекарка Бра-нка Краповић, требало би улагати више средстава за обраћања књижњог фон-да. Ученици су у току школ-ске године прочитали више од три хиљаде књига и о-бласти ћачке лектире. Библи-отека посједује и велики број стручних књига, а преко ње се раствару и око хиљаду примјерака дјечје штампе.

Иван Контић, VII/3

Марко Тановић

Оживио је наш град

Ако је долазак ласта знак да је зимској учмалости крај и да наступају пријатни и ве- сели дани пролећа, онда пла-ви аутобуси „Монтенегроту-риста“, „Атлас“, „Бокатури-ста“ и других предузећа могу бити вјесници туристичке сезоне, жарког лета и годи-шњих одмора. Јер, тих про-љењних дана, они „владају“ нашим цестама, трговима и излетиштима... Има их свуда, па се стиче утисак да се некако праве важни. Свуда им се даје предност, а они, изгланици, гордо се пробијају поред наше час камени-те, час пјесковите обале, коју даноноћи купа наше чи-сто и до дна прозрачно море.

И, ето, ових дана, све је више тих „плавних ласта“ и с њима поново почиње онај весели живот. Опет се понављају живот и врева, и опет, и све чешће, могу се видjetи групице туриста с foto-апа-ратима и камерама, и чује се оно: „Гутен таг“, „Данке“ „Тенкју“ и...

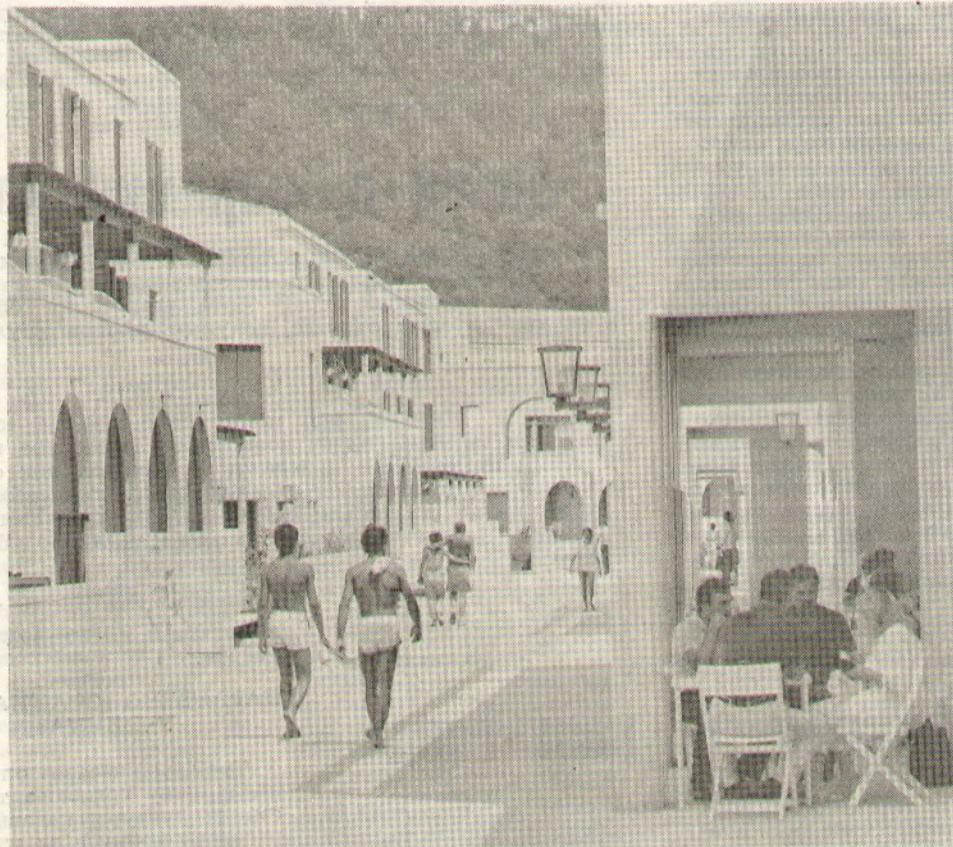
Јутро је тихо и ведро. Пријатни сунчеви зраци тек што су се измигољили. Казаљка на мом сату кренула је ка осмом подеоку. Изашао сам веће из куће да се надишајем свежег јутарњег ваздуха. Био сам срећан и некако ва-

**ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА ССРН
ОПШТИНСКИ КОМИТЕТ САВЕЗА КОМУНИСТА
ОПШТИНСКО ВИЈЕЋЕ САВЕЗА СИНДИКАТА
САВЕЗ РЕЗЕРВНИХ ВОЈНИХ СТАРЕШИНА
ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА ССО
КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА ПИТАЊА ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА ЖЕНА**

СВИМ ГРАЂАНИМА, РАДНИМ ЉУДИМА, ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКИМ И ОСНОВНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА УДРУЖЕНОГ РАДА, ДЕЛЕГАЦИЈАМА И ДЕЛЕГАТИМА СА ПОДРУЧЈА НАШЕ ОПШТИНЕ НАЈСРДАЧНИЈЕ ЧЕСТИТАМО ВЕЛИЧАНСТВЕНИ ПРАЗНИК БОРБЕ ЗА СЛОБОДНУ САМОУПРАВНУ СОЦИЈАЛИСТИЧКУ ДОМОВИНУ

**ТРИНАЕСТИ ЈУЛ
— ДАН УСТАНКА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДА**

УЗ НАЈСРДАЧНИЈЕ ЖЕЉЕ ДА ЊЕГОВО ПРАЗНОВАЊЕ БУДЕ ЈОШ ЈЕДАН ПОДСТРЕК ДА ПОСТИЖЕМО ЈОШ ЗНАЧАЈНИЈЕ РЕЗУЛТАТЕ У БОРБИ ЗА ЕКОНОМСКУ СТАВИЛИЗАЦИЈУ И СВЕСТРАН НАПРЕДАК

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ — ДАН УСТАНКА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДА

ОД СВЕГ СРЦА ЧЕСТИТАМО СВИМ РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА УЗ НАЈЉЕПШЕ ЖЕЉЕ ДА ОВО СЛАВЉЕ УВЕЛИЧАЈУ НОВИМ РАДНИМ ПОБЈЕДАМА У ИЗГРАДЊИ НАШЕ ДОМОВИНЕ

СИЗ ОСНОВНОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА

СИЗ НАУКЕ И КУЛТУРЕ

СИЗ ФИЗИЧКЕ КУЛТУРЕ

**ТРИНАЕСТИ ЈУЛ —
ДАН УСТАНКА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДА**

ЧЕСТИТАМО ОД СВЕГ СРЦА СВИМ НАШИМ ТРУДБЕНИЦИМА, ГРАЂАНИМА, ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКИМ И ОРГАНИЗАЦИЈАМА УДРУЖЕНОГ РАДА СА НАЈЉЕПШИМ ЖЕЉАМА ДА ДОСАДАШЊИМ РАДНИМ ПОБЈЕДАМА НА ОБНОВИ ПОСТРАДАЛОГ ПОДРУЧЈА ПРИДРУЖЕ У СКОРОЈ БУДУЋНОСТИ НАЈВЕЋУ — ИЗГРАДЊУ И РЕВИТАЛИЗАЦИЈУ СТАРОГ ГРАДА

**РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА У ИЗГРАДЊИ
„СТАРИ ГРАД“**

ВЕЛИЧАНСТВЕНИ ПРАЗНИК БОРБЕ ЗА СЛОБОДУ И ЧОВЈЕКА ДОСТОЈНИЈИ ЖИВОТ

**ТРИНАЕСТИ ЈУЛ
— ДАН УСТАНКА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДА**

НАЈСРДАЧНИЈЕ ЧЕСТИТАМО СВИМ РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА НАШЕ РЕПУБЛИКЕ УЗ НАЈЉЕПШЕ ЖЕЉЕ ДА ПРАЗНИКЕ БОРБЕ И РЕВОЛУЦИЈЕ ПРОСЛАВЉАЈУ СА НОВИМ РАДНИМ ПОБЈЕДАМА НА СВИМ ПОЉИМА СТВАРАЛАШТВА

**ООУР ТУРИСТИЧКО НАСЕЉЕ
„СЛОВЕНСКА ПЛАЖА“**

ООУР ПАРНА ПЕКАРА

СВИМ РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА — ПОТРОШАЧИМА СВОИХ ПРОИЗВОДА ЧЕСТИТА

**ТРИНАЕСТИ ЈУЛ
— ДАН УСТАНКА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДА**

УЗ НАЈСРДАЧНИЈЕ ЖЕЉЕ ДА У БУДУЋЕМ РАДУ РЕВОЛУЦИОНАРНА СЛАВЉА ПРАЗНУЈУ СА НОВИМ РАДНИМ ПОБЈЕДАМА

„4. ЈУЛ“ ПРИРОДНО ЉЕЧИЛИШЕ ПЕТРОВАЦ НА МОРУ

БОРАЧКИМ И ОСТАЛИМ ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА, РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА НАШЕ ОПШТИНЕ ОД СВЕГ СРЦА ЧЕСТИТА

**ТРИНАЕСТИ ЈУЛ
— ДАН УСТАНКА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДА**

СА НАЈСРДАЧНИЈИМ ЖЕЉАМА ЗА ДАЉИ НАПРЕДАК И ПРОЦВАТ

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ — ДАН УСТАНКА

ЧЕСТИТАЈУ РАДНИМ ЉУДИМА, ГРАЂАНИМА И БОРАЧКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА ЦРНЕ ГОРЕ СА НАЈБОЉИМ ЖЕЉАМА ДА ЗАЈЕДНО СА СЛАВЉЕМ НАШЕ РЕВОЛУЦИОНАРНЕ БОРБЕ ПРОСЛАВЉАЈУ ТРИЈУМФЕ РАДНИХ ПОБЈЕДА

САМОУПРАВНА ИНТЕРЕСНА ЗАЈЕДНИЦА СОЦИЈАЛНЕ И ДЈЕЧЈЕ ЗАШТИТЕ И ОСНОВНА ЗАЈЕДНИЦА ЗДРАВСТВЕНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ РАДНИКА И ЗЕМЉОРАДНИКА

ЦЕНТАР „13. МАЈ“ — БЕЧИЋИ

НАЈСРДАЧНИЈЕ ЧЕСТИТА БОРЦИМА, БОРАЧКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА, РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА СВИЈЕТЛИ ПРАЗНИК РЕВОЛУЦИОНАРНЕ БОРБЕ

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ — ДАН УСТАНКА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДА**ТУРИСТИЧКИ САВЕЗ ОПШТИНЕ СА ДРУШТВИМА У БУДВИ, БЕЧИЋИМА, СВЕТОМ СТЕФАНУ И ПЕТРОВЦУ НА МОРУ**

НАЈСРДАЧНИЈЕ ЧЕСТИТА СВИМ НАШИМ РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА ВЕЛИКИ ПРАЗНИК БОРБЕ ЗА СЛОБОДУ

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ — ДАН УСТАНКА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДА

СА НАЈЉЕПШИМ ЖЕЉАМА ДА ГА ПРОСЛАВЕ СА НОВИМ РАДНИМ ПОБЈЕДАМА И ПРЕУЗИМАЊЕМ НОВИХ ОБАВЕЗА НА СВИМ ПОЉИМА СТВАРАЛАШТВА

ЧЕСТИТАМО НАШИМ РАДНИМ ЉУДИМА, ПОСЛОВНИМ ПРИЈАТЕЉИМА, БОРЦИМА ОСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА И НАРОДУ ЦРНЕ ГОРЕ

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ — ДАН УСТАНКА

УЗ НАЈИСКРЕНИЈЕ ЖЕЉЕ ЗА НОВЕ РАДНЕ ПОБЈЕДЕ

**БЕОГРАДСКА ИНДУСТРИЈА ПИВА
И БЕЗАЛКОХОЛНИХ ПИЋА**

**ТРИНАЕСТИ ЈУЛ —
ДАН УСТАНКА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДА**

ЧЕСТИТАМО ОД СВЕГ СРЦА БОРЦИМА ОСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА И СВИМ НАШИМ РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА

**САМОУПРАВНА ИНТЕРЕСНА ЗАЈЕДНИЦА
ЗА ИЗГРАДЊУ И УРЕЂЕЊЕ ОПШТИНЕ
И
ЗАВОД ЗА ИЗГРАДЊУ И УРЕЂЕЊЕ
ОПШТИНЕ БУДВА****КОЛЕКТИВ ИНТЕРНЕ БАНКЕ РО „МОНТЕНЕГРОТУРИСТ“**

НАЈСРДАЧНИЈЕ ЧЕСТИТА НАШИМ РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА, БОРАЧКИМ И ОСТАЛИМ ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА ВЕЛИЧАНСТВЕНИ ПРАЗНИК БОРБЕ ЗА СЛОБОДУ

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ — ДАН УСТАНКА НАРОДА ЦРНЕ ГОРЕ

УЗ НАЈЉЕПШИЕ ЖЕЉЕ ЗА НОВА СЛАВЉА НОВИХ РАДНИХ ПОБЈЕДА

ЈАДРАНСКИ САЈАМ

УЗ НАЈИСКРЕНИЈЕ ЖЕЉЕ ДА У БУДУЋЕМ РАДУ ПОСТИЖУ СВЕ ЗНАЧАЈНИЈЕ УСПЈЕХЕ У ИЗГРАДЊИ НАШЕ ДОМОВИНЕ, ЧЕСТИТАМО ОД СВЕГ СРЦА СВИМ НАШИМ РАДНИМ ЉУДИМА И ГРАЂАНИМА ВЕЛИЧАНСТВЕНИ ПРАЗНИК

ТРИНАЕСТИ ЈУЛ — ДАН УСТАНКА НАРОДА ЦРНЕ ГОРЕ**ТРИНАЕСТИ ЈУЛ —
ДАН УСТАНКА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДА**

НАЈСРДАЧНИЈЕ ЧЕСТИТАМО СВИМ НАШИМ ТРУДБЕНИЦИМА, БОРЦИМА ОСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА И ГРАЂАНИМА НАШЕ РЕПУБЛИКЕ, УЗ НАЈЉЕПШЕ ЖЕЉЕ ДА СА НОВИМ УСПЈЕСИМА ДОЧЕКАЈУ И ПРОСЛАВЕ ОВАЈ ВЕЛИЧАНСТВЕНИ ПРАЗНИК БОРБЕ ЗА СЛОБОДУ

ОСНОВНА БАНКА — БУДВА

У вријеме од 29. јуна до 1. јула Будва је била домаћин међународног ватерполо турнира „Куп Словенска плажа '84“, који ће, највероватније, постати традиционалан. Ова спортска манифестација представља, у ствари, наставак чувеног „Трофеја Јадрана“ који је до сада одржан пет пута, задњи пут 1975. године на

29. ЈУНА

Југославија А — Југославија (млади) 13:7 (4:0, 1:2, 4:1, 4:4)
Италија — Чехословачка 13:9 (4:2, 4:2, 4:2, 1:3)

30. ЈУНА

Југославија (млади) — Италија 7:5 (1:1, 4:2, 2:1, 0:1)
Југославија А — Чехословачка 11:6 (3:0, 1:1, 4:3, 3:2)

1. ЈУЛА

Југославија — Италија 7:4 (2:1, 1:0, 2:1, 2:2)
Југославија (млади) — Чехословачка 7:13 (1:1, 1:4, 3:4, 2:4)

На турниру су судили: Панагакос (Грчка), Дани (Италија), Одаловић и Вуковић (Југославија). Делегат ПЕН-а био је Јозеф Дирнвебер. Учеснике турнира по-

МЕЂУНАРОДНИ ВАТЕРПОЛО ТУРНИР
„КУП СЛОВЕНСКА ПЛАЖА '84“Убједљив тријумф
Југословена

базену хотела „Интернационал“.

На турниру у Будви наступиле су репрезентације Италије, Чехословачке, Југославије. А и младе репрезентације Југославије. Постигнути су сlijedeћи резултати:

шансама на Олимпијади не бих желио да говорим. Тешко је било шта предвиђати, незахвално је и прогнозизати. Настојаћемо да се квалификујемо за финални турнир (надам се да ћемо у томе и успјети), а тамо свих шест екипа имаће подједнако шансе за освајање неке од медаља.

Турнир је побудио прилично интересовање публике. Утакмице је у просеку пратило око 500 гледалаца, а мечеве наше А репрезентације преносила је директно и Телевизија Титоград. Организација турнира била је на завидном нивоу.

О турниру „Словенска плажа '84“ рекли су:

Петко Митровић, члан Председништва Ватерполо савеза Црне Горе и Организационог одбора:

— Припреме за Олимпијаду у Лос Анђелесу и неучествовање тамо одређеног броја ватерполо сила проузроковале су, и поред исказаних интересовања, да не окупимо овдје све најбоље. Међутим, куп „Словенска плажа“ постаће традиционалан, па за следеће такмичење очекујемо у Будви елиту светског ватерпола — јачу него на Олимпијади.

Владимир Митровић, в. д. директор ХТО „Монтенегротурист“:

— Туристичка понуда мора стално да се обогађајује новим садржајима да би била конкурентна на светском

здравили су предсједник Скупштине општине Душан Лијешевић и у име домаћина — организатора Љубо Раденовић.

1. Југославија А	3 3 0	31 : 17	6
2. Италија	3 1 2	22 : 23	2
3. Чехословачка	3 1 2	28 : 31	2
4. Југославија (м)	3 1 2	21 : 31	2

Репрезентације су наступиле у овим саставима:

ЈУГОСЛАВИЈА А: Кривокапић, Лушић, Петровић, Вулетић, Бухо, Роје, Бебић, Букић, Сукно, Пашквалић, Милановић, Андрић и Поповић.

ЈУГОСЛАВИЈА (млади) Шоштар, Антоновић, Безмалиновић, Шименц, Вегар, Вичевић, Духовић, Сантини, Нардели, Гођанин, Васовић, Рајеновић, Анђић.

ИТАЛИЈА: Гандолфи, Мисачићи, Писано, Старто, Фиољијро, Де Мајстрис, Гали, Далтрой, Балдинети, Данђело, Колина, Постельоне, Панерај. ЧЕХОСЛОВАЧКА: Кула, Видамански, Бунђух, Јашка, Баћих, Салона, Чилијак, Хорњак, Журек, Ешвик, Пецјар, Рабич.

Наши репрезентативци су на турниру у Будви показали најбољу игру. Потврдили су на пливалишту у Градској луци да ће играти значајну улогу на Олимпијским играма и да спремни одлазе у Лос Анђелес. Истина, треба мало више да раде на физичкој кондицији (и турнир у Будви показао је да им је то најслабија страна), а што се тиче игре сасвим су задовољили. Бриљали су голман Кривокапић (нарочито у сусрету с Италијом), млади Милановић, који је три пута слављада Гандолфија, и најбољи стријелац, уједно и најмлађи играч турнира Букић. Југослаовени су у свemu одскакали и заслужено им је припао вриједни пехар ОУОР Словенска плажа. Италијанима је припао пехар за фер-плеј.

Савезни капитен Ратко Рудић, рекао је послије турнира:

— Задовољан сам приказаном игром. Имали смо добре противнике, нарочито се то односи на увијек незгодне „азуре“, али смо убедљиво тријумфовали у сва три сусрета. То показује и веома добра гол-разлика

„Могрен“ искључен из Црногорске лиге

Много прије завршетка овогодишњег првенства у Црногорској фудбалској лиги знало се да ће „Могрен“ испасти из ње. Међутим, да ће из ње бити искључен, то ником није падало на памет. А додигло се баш тако. Разлог: фудбалер „Могрена“ нису отпутовали на двије утакмице, па су коло прије завршетка првенства надлежни органи у фудбалском спорту наше Републике тако одлучили. Било јако било, „Могрен“ је првенство завршио са свега двије победе, убедљиво на последњем мјесту.

О расту у овом некад узорном спортском колективу који је био и друголигаш, разговарамо с његовим тренером Десимиром-Батом Тодоровићем, некад познатим фудбалером титоградске „Будућности“ и „Сутјеске“ из Никшића.

— Ја сам тим преузeo у најнеизгоднијем тренутку, несреће пред сам брај првенства, када је тешко било учинити било шта за спас. Рекао јих да је „Могрен“ испао из лиге још прије почетка сезоне дјела првенства. Натиме, било је толико небриге и неорганизованости у клу-

АНЕГДОТЕ

БАЛЗАКОВ ОДГОВОР

— Веома сигурно често долазе досадни људи — рече један познаник Балзака, коме је дошао у посету, па никако да оде. — Желе да виде шта радите, запиткују вас, зар не?

— Долазе — одговори Балзак.

— Па како успијевате да их се ослободите?

— Једноставно, кажем им да сам се повркао у миран живот и да више ништа не пишем.

— Сјајно! Али шта сада пишете стварно?

— Повркао сам се у миран живот и ништа не пишем.

ЗАШТО — ЗАТО
у Француској академији наука један од „бесмртника“ обратио се Жану Ростану:

— Пошто се ти бавиш тим проблемима већ годинама, можеш ли да ми кажеш зашто у Француској непрестано расте број развода?

— Разумије се да могу — одговори Ростан.

— Расте зато што се сваке године повећава и број вјенчања.

На базену

турристичком тржишту. Ту се, поред осталог, подразумијева и организовање овако атрактивних спортских манифестација. Сматрам да је „Словенска плажа“ овим такмичењем направила још један успјешан потез на плану туристичке пропаганде.

Борђе Першић, генерални секретар Ватерполо савеза Југославије:

— Радује ме што је најава Олимпијаду у Лос Анђелесу и неучествовање тамо одређеног броја ватерполо сила проузроковале су, и поред исказаних интересовања, да не окупимо овдје све најбоље. Међутим, куп „Словенска плажа“ постаће традиционалан, па за следеће такмичење очекујемо у Будви елиту светског ватерпола — јачу него на Олимпијади.

Владимир Митровић, в. д. директор ХТО „Монтенегротурист“:

— Туристичка понуда мора стално да се обогађајује новим садржајима да би била конкурентна на светском

IN MEMORIAM

Марко Л. Кентера

Не дugo послиje своја брата Крста, с којим је читавог живота дијелио добро и зло, недавно је у дубокој старости, у деведесетој години, преминуо познати родољуб Марко Лазов Кентера, који је готово читав људски вијек проживио далеко од завичаја, у Сједињеним Америчким Државама.

Рођен је 1891. године у Тудоровићима, недалеко од Светог Стефана. Прије него што је пошао у основну школу, запутио се за својим оцем Паштровићима добро знаним путевима, у печалбу. Прва станица на том путу била је Цариград, затим се враћа у родни крај, где завршила основну школу, а потом с непуних петнаест година, одлази преко океана да би се Глобе Аризони пријужио своме брату Крсту. У Сједињеним Америчким Државама, као угоститељски радник, остао је до свог посљедњег даха. Помагао је мајку и сестру, а исто тако и све акције које су предузимане у његовом родном крају. Учествовао је у свјетском рату и као амерички војник борио се у Француској. Послије ослобођења једном посjetио свој родни крај.

Марко Л. Кентера био је омиљен међу друговима у својој другој домовини, Америци, а до посљедњег откупаја његово срце куцало је за браћу и братственике у Старом крају, који га никад неће заборавити.

Увијек ће га носити у својим срцима и за њима вјечно жалити.

Његови најмилији

С. Г.